

Підтримай профспілки,
які захищають тебе

РЕКВІЗИТИ:
БФ «ВІДРОДЖЕННЯ
БУДИНКУ ПРОФСПІЛОК»
ЄДРПОУ 39194889,
Р/Р 26009010079751
В АТ «УКРЕКСІМБАНК»
М. КИЄВА,
МФО 322313

ФПУ ЗВЕРНУЛАСЬ ДО ОРГАНІВ
ВЛАДИ Й ОБ'ЄДНАНЬ ОРГАНІЗА-
ЦІЙ РОБОТОДАВЦІВ З ПРИВОДУ
РУЙНУВАННЯ СИСТЕМИ СОЦІ-
АЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ТА ПЕН-
СІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

.02

№ 25–26 (798–799) | 2.07.2015

профспілкові вісті

ГАЗЕТА ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

www.psv.org.ua

ЗУСТРІЧ | НА НАЙВИЩОМУ ЗАКОНОДАВЧОМУ РІВНІ

ВИМАГАЄМО ПРИЙНЯТТЯ СОЦІАЛЬНИХ ЗАКОНІВ!

КОРОТКО

ПРЕЗИДІЯ | Напередодні проведення дев'ятого засідання Ради Федерації профспілок України відбулося засідання Президії ФПУ, на якому одне з основних питань порядку денного стосувалося захисту соціально-економічних прав та інтересів членів профспілок в умовах реформ та європейської інтеграції України. **.04**

РАДА | Відбулося дев'яте засідання Ради Федерації профспілок України, на якому розглядалися важливі питання внутрішньопрофспілкової роботи. Враховуючи кардинальні зміни в суспільно-політичному житті, зниження рівня профспілкового членства, згідно з пропозиціями членських організацій Рада ФПУ визначила дату скликання VII з'їзду ФПУ. **.05**

КАМПАНІЯ | Незабаром в Україні стартує вступна кампанія у вищі навчальні заклади країни. Які новації чекають на абітурієнтів нинішньої гонки за знаннями? **.08**

30 червня у Верховній Раді відбулася робоча зустріч представників СПО об'єднань профспілок із Головою ВР Володимиром Гройсманом. У ході зустрічі було зазначено, що наразі ФПУ, СПО профспілок сфокусували свою діяльність на тому, щоб соціальні законопроекти, які після наради профспілок з керівниками всіх депутатських фракцій і Головою ВР 16 червня

було внесено до порядку денного Верховної Ради, були розглянуті в комітетах і проголосовані протягом цієї сесії. Це 5 законопроектів, які стосуються підвищення пенсій і зарплат, зниження цін на газ і теплокомуненергопослуги, повернення фінансування санаторно-курортного лікування за кошти фондів соціального страхування тощо. **.03**

Валентин Мельник: «Київські профспілки 40 років захищають інтереси столичних працівників!»

.07

**ДОЛУЧАЙТЕСЬ
ДО ОБГОВОРЕННЯ**
Будь-який матеріал номера можна обговорити на нашому сайті www.psv.org.ua

ОФІЦІЙНО

ЗВЕРНЕННЯ

ДО ОРГАНІВ ВЛАДИ Й ОБ'ЄДНАНЬ ОРГАНІЗАЦІЙ РОБОТОДАВЦІВ
У ЗВ'ЯЗКУ З РЕФОРМУВАННЯМ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО
СТРАХУВАННЯ ТА ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Протягом 2014–2015 років, ігноруючи принципи соціального діалогу, під проводом надзвичайної економічної й політичної ситуації в державі за ініціативою Уряду до законодавства внесено низку змін, які безпосередньо спрямовані на руйнування системи соціального страхування та пенсійного забезпечення.

Замість проведення результативних реформ у соціально-економічній сфері, стабілізації роботи підприємств, пошуку дієвих засобів наповнення державного бюджету, соціальних фондів та боротьби з корупцією, на угоду міжнародним кредиторам проводиться агресивна політика жорсткої економії та «затягування пасків».

На порушення конституційних норм обмежуються права застрахованих осіб і членів їхніх сімей, знижується рівень їх соціального захисту: значно зменшено розмір одноразової страхової виплати потерпілому на виробництві та у разі його смерті, призупинено норму про щорічний перерахунок щомісячних страхових виплат потерпілим на виробництві у зв'язку із зростанням середньої заробітної плати, повністю скасовано фінансування за рахунок коштів соціального страхування санаторно-курортного лікування, дитячого оздоровлення, часткове фінансування санаторіїв-профілакторіїв та дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Тим самим закладено передумови для погіршення якості трудового потенціалу, зниження рівня професійного здоров'я і фізичного виснаження працівників, зайнятих у шкідливих і важких умовах праці, зростання загальної захворюваності. І це при тому, що майже 3 млн працюючих зайняті в незадовільних санітарно-гігієнічних умовах, щорічно тисячі працівників отримують виробничі травми, реєструється від 8 до 10 тис. професійних захворювань.

Органи державного казначейства затримують перерахування страхових коштів і використовують їх на нецільові потреби, що в результаті призводить до багатомісячних затримок в оплаті лікарняних листків, виплати компенсацій потерпілим на виробництві та у здійсненні інших страхових виплат та соціальних послуг. Стає нормою порушення законних принципів формування розмірів страхових внесків, які встановлюються Урядом без консультацій і переговорів із сторонами соціального діалогу, без належного правового та економічного обґрунтування та не враховують необхідного обсягу матеріального забезпечення і соціальних послуг застрахованим особам. Зокрема, шляхом зменшення розміру єдиного внеску на соціальне страхування з тимчасової втрати працездатності та від нещасних випадків на виробництві страхові кошти, які належать трудящим, інвалідам, потерпілим на виробництві, спрямовано на нестрахові видатки (пошук підходящої роботи та сприяння у працевлаштуванні, організації громадських робіт для безробітних; надання роботодавцям компенсації тощо), які повинні фінансуватися за рахунок державного бюджету.

При розробці цих змін повністю проігноровано інтереси працівників

і роботодавців та їх пропозиції, не враховано навіть рекомендації Міжнародної організації праці, якими передбачено, що там, де роботодавці і працівники сплачують страхові внески для фінансування систем соціального забезпечення, вони повинні брати активну участь у нагляді й управлінні системами соціального забезпечення. Як наслідок, переважна більшість пенсіонерів опинилась у край складному матеріальному становищі: мінімальний розмір пенсії (949 грн) є значно нижчим від фактичного розміру прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб (1822 грн у цінах квітня ц. р.); пенсії не індексуються і не осучаснюються, а розміри пенсій, призначених у різні роки, різняться між собою більш ніж у 2,5 рази; погіршено умови виходу на пенсію для працівників, зайнятих на роботах із шкідливими та важкими умовами праці; встановлено податок (15%) та військовий збір (1,5%) із сум пенсій, що перевищують три розміри мінімальної заробітної плати (3654 грн).

Для більшості пенсіонерів додаткова зайнятість на низькооплачуваних не затребуваних молоддю робо-

буття членства в Європейському Союзі, ратифікації Угоди про асоціацію з ЄС такі дії органів влади є повним ігноруванням вказаних цілей та думки громадянського суспільства.

Профспілки добре розуміють, що сьогодні ситуація в країні вкрай складна: втрачаються робочі місця, стрімко зростають ціни, тривають військові дії у східних регіонах країни. Проте існуючі економічні проблеми необхідно вирішувати передусім за рахунок стимулювання виробництва, залучення інвесторів, розширення попиту на працю, наведення порядку в державних фінансах та викоринення корупції. Безвідповідально та соціально ризиковано перекладати все це на працівників і пенсіонерів.

Звертаємось до Уряду: терміново разом з іншими сторонами соціального діалогу виправити ситуацію, що склалася, внести законодавчі зміни з врахуванням інтересів працівників і відновити раніше обмежені права громадян у сфері соціального страхування та пенсійного забезпечення. Вжити дієвих заходів для відновлення виробництва, збільшення кількості робочих місць з гід-

Рада ФПУ виступає категорично проти порушення соціальних прав працівників і ветеранів, руйнування існуючої системи соціального страхування та погіршення пенсійного забезпечення, зниження розмірів матеріального забезпечення та зменшення обсягу соціальних послуг для застрахованих осіб і членів їх сімей, порушення принципів соціального діалогу, передбачених законодавством України та міжнародними нормами.

тах є чи не єдиною можливістю забезпечити мінімальний рівень життя при злидненні пенсієрів. І за цих умов з пенсій, розміри яких перевищують 150% прожиткового мінімуму, утримується ще 15% призначеної суми пенсії.

Усі ці рішення призвели до порушення прав та зниження соціального захисту застрахованих осіб та пенсіонерів, що особливо гостро відчувається ними у час стрімкого зростання цін та падіння курсу гривні.

Рада Федерації профспілок України виступає категорично проти порушення соціальних прав працівників і ветеранів, руйнування існуючої системи соціального страхування та погіршення пенсійного забезпечення, зниження розмірів матеріального забезпечення та зменшення обсягу соціальних послуг для застрахованих осіб і членів їх сімей, порушення принципів соціального діалогу, передбачених законодавством України та міжнародними нормами. В умовах інтеграції нашої держави до європейського політичного, економічного, правового простору з метою на-

вою зарплатою, розширення легальної зайнятості та оплати праці.

Закликаємо народних депутатів України невідкладно розглянути і прийняти в цілому законопроекти, які допоможуть працівникам і їхнім сім'ям, ветеранам праці вижити в цих кризових умовах і допомогти країні власною працею:

- реєстр. №2883 щодо індексації грошових доходів населення;
- реєстр. №2682 щодо зниження рівня оподаткування пенсій;
- реєстр. №2698 щодо зняття обмежень на виплату повної пенсії працюючим пенсіонерам;
- реєстр. №2835 щодо здефляції цін на природний газ для населення;
- реєстр. №2245 щодо відновлення за рахунок коштів соціального страхування часткового фінансування літнього оздоровлення дітей, санаторно-курортного лікування працівників.

**ПРИЙНЯТО НА ЗАСІДАННІ РАДИ
ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК
УКРАЇНИ**

25 ЧЕРВНЯ 2015 РОКУ

ПРИВІТАННЯ

23 ЧЕРВНЯ – ДЕНЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Шановні державні службовці!

Прийміть щирі вітання з професійним святом – Днем державної служби України!

Ваша відповідальна праця забезпечує стабільність діяльності органів державної влади. Саме від вашої компетентності, принципowości та сумлінності залежить стан виконання завдань держави у всіх сферах та рівень задоволення потреб громадян. У час, коли Україна героїчно долає виклики й загрози державності та суверенітету, життя ставить перед вами нові завдання, зростає значимість вашої праці для суспільства. Віримо, вам під силу гідно їх виконувати. Федерація профспілок України й надалі робитиме все можливе для покращення стану оплати вашої праці, захисту ваших трудових прав. Бажаємо вам миру, добра, здоров'я і благополуччя. Нехай примножуються ваші здобутки у професійній діяльності і добробут у ваших родин.

Григорій ОСОВИЙ,

Голова Федерації профспілок України

28 ЧЕРВНЯ – ДЕНЬ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Шановні співчачи!

Щиро вітаю вас зі святом – Днем Конституції України!

Прийняття Основного Закону 28 червня 1996 року закріпило волю українського народу до власної національної державності, його прагнення жити в країні з непохитними демократичними цінностями.

Сьогодні, у непростий для нашої країни час це свято набуває особливого значення для кожного громадянина України. Федерація профспілок України бере активну участь у напрацюванні угодних пропозицій щодо змін до Конституції України з метою досягнення громадського і політичного консенсусу щодо вдосконалення конституційного регулювання суспільних відносин в Україні. ФПУ послідовно відстоює законні права і трудові інтереси людини праці й надалі робитиме все можливе для їхнього захисту і забезпечення свобод, задекларованих Конституцією.

У цей святковий день щиро зичу всім миру, міцного здоров'я, успіхів у праці, добробуту та невичерпної віри у велике майбутнє України.

Нехай здійсняться усі ваші прагнення та сподівання.

Григорій ОСОВИЙ,

Голова Федерації профспілок України

28 ЧЕРВНЯ УКРАЇНА ВІДЗНАЧИЛА ДЕНЬ МОЛОДІ!

Щорічно, підтримавши ініціативу молодіжних об'єднань і організацій, в останню неділю червня Україна відзначає День молоді. Це свято енергії і запалу, творчості й натхнення, пізнання і самоствердження, любові й романтики. Саме в молоді роки відбувається становлення особистості, формується світогляд, людина обирає професію.

Сучасні молоді українці активні в громадському житті, а ще – справжні патріоти, які відчувають відповідальність за долю країни і не можуть лишатися осторонь подій, що відбуваються на її території. Захищаючи рідну землю від зовнішньої агресії, вони не шкодують життя і здоров'я, готові долати будь-які труднощі заради мирного і щасливого майбутнього своєї країни, всіх нас. Нехай будуть успішними ваші плани і починання, а всі добрі справи принесуть гарні плоди для сучасників і нових поколінь українців.

Бажаємо всім миру, щастя, міцного здоров'я, самореалізації і здійснення найсміливіших мрій!

ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФСПІЛОК УКРАЇНИ

ЮВІЛЕЙ

Щиро раді привітати з ювілейним святом голову Київської міської ради Профспілки працівників житлово-комунального господарства, місцевої промисловості, побутового обслуговування населення **Костюк Тамару Олександрівну**.

Зичимо Вам, мудрому профспілковому лідеру, якого поважають, цінують за енергійність та молодість душі, яскравий жіночий і прекрасний людський міцного здоров'я, миру, любові й щастя, натхнення у профспілковій роботі, подальших перемог на життєвих стежинах. Хай Вам щастить!

ЦК Профспілки працівників ЖКГ, МП, ПОН України

ЗУСТРІЧ

У ФОКУСІ ПРОФСПІЛКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ГРОМАДЯН

30 червня у Верховній Раді відбулася робоча зустріч представників СПО об'єднань профспілок із Головою Верховної Ради України Володимиром Гройсманом.

«Від вирішення цих питань залежить, якими будуть соціальна температура у суспільстві та оцінка діяльності депутатів перед місцевими виборами восени, – зазначив керівник СПО профспілок, Голова ФПУ Григорій Осовий. – Ми очікуємо на прийняття цих законів».

За підсумками зустрічі досягнуто домовленості про проведення 1 липня ц. р. наради за участю Голови ВР і керівників усіх депутат-

ських фракцій для визначення позиції кожної із фракцій стосовно ставлення депутатів до зазначених законопроектів.

У Верховній Раді відбувся брифінг для представників ЗМІ за участю профспілкових лідерів.

Під час брифінгу анонсувалося проведення 2 липня акції профспілок з метою захисту конституційних прав громадян на працю, гідну її оплату, за гідне життя.

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ ПРЕС-ЦЕНТР ФПУ, у ході зустрічі було зазначено, що наразі Федерація профспілок України, СПО профспілок сфокусували свою діяльність на тому, щоб соціальні законопроекти, які після наради профспілок з керівниками всіх депутатських фракцій і Головою ВР 16 червня було внесено до порядку денного Верховної Ради, були розглянуті в комітетах і проголосовані протягом цієї сесії. Це 5 законопроектів, які стосуються підвищення пенсій і зарплат, зниження цін на газ і теплокомуненерго, повернення фінансування санаторно-курортного лікування за кошти фондів соціального страхування тощо.

НАША БОРОТЬБА

НА ЗАХИСТ ТРУДОВИХ ПРАВ ГРОМАДЯН

30 червня профспілкові активісти вийшли на підтримку законопроектів на захист трудових прав громадян.

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ ПРЕС-ЦЕНТР ФПУ, на підтримку проходження зазначених проектів через комітети вишло близько півтисячі профспілкових активістів. Виступаючи перед учасниками акції, заступник Голови ФПУ, керівник антикризового профспілкового штабу Сергій Кондрюк зазначив, що ми проводимо мітинг не «проти», а «за» ухвалення низки соціальних законопроектів, що покликані значно полегшити життя більшості

наших співвітчизників, які потребують підвищення зарплат і пенсій, зниження комунальних тарифів, повернення дитячого оздоровлення та санаторно-курортного лікування.

«Ми нагадуємо депутатам, що вони лише виконавці волі народу, – наголосив з трибуни голова Профспілки

працівників рибного господарства України Михайло Петров. – Якщо сьогодні законопроекти, за які ми виступаємо, будуть розглянуті комітетами, то Верховна Рада зможе за них проголосувати вже цього тижня». До народних депутатів звернулася голова Білоцерківської міської організації Профспілки працівників ЖГГ Антоніна Мар'яньська, яка зауважила, що нарешті бачимо початок конструктивної співпраці народних обранців з профспілками. «Тепер усе залежить від того, як проголосують парламентарі. Не можна ці життєво важливі для мільйонів українців закони відкладати до наступної сесії», – застергла Антоніна Мар'яньська.

ОФІЦІЙНО

ЗАЯВА

Як стало відомо із засобів масової інформації, Михайла Волинця, лідера Конфедерації вільних профспілок України, яка є суб'єктом Спільного представницького органу репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок, викликають на допити у Службу безпеки України. Це вже не перший випадок спроби тиску з боку правоохоронців на профспілкових активістів.

Зазначене викликає особливе занепокоєння, оскільки такі дії вчиняються саме в період активних масових профспілкових протестних акцій через антисоціальні дії Уряду, запровадження політики жорсткої економії за рахунок людини праці та соціально незахищених верств населення. Вимагаємо відкритого публічного пояснення причин втручання в Профспілкову діяльність, яка захищена Законом України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльнос-

ті», а також міжнародними зобов'язаннями країни за Конвенцією Міжнародної організації праці № 87 про свободу асоціації та захист права на організацію.

ЗА ДОРУЧЕННЯМ КЕРІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРОФОБ'ЄДНАНЬ – СУБ'ЄКТІВ СПО
ГОЛОВА СПО ОБ'ЄДНАНЬ ПРОФСПІЛОК
ГРИГОРІЙ ОСОВИЙ
19 ЧЕРВНЯ 2015 РОКУ

ДІАЛОГ

ВИСЛОВЛЕНО ПІДТРИМКУ ПИТАННЯМ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

У Верховній Раді України відбулася робоча зустріч керівника Спільного представницького органу профспілок, Голови ФПУ Григорія Осового, голови Об'єднання всеукраїнських автономних профспілок Анатолія Широкова, голови Всеукраїнського профспілкового об'єднання «Єдність» Анатолія Онищука, заступника Голови ФПУ Сергія Українця і фахівців апарату ФПУ з головою депутатської фракції політичної партії «Об'єднання «Самопоміч» Олегом Березуком, народними депутатами України, членами фракції.

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ ПРЕС-ЦЕНТР ФПУ, у ході зацікавленої дискусії сторони розглянули питання суспільно-політичного життя країни, законотворчої діяльності за участю фракції «Самопоміч», обговорили основні положення Трудового ультиматуму, висунутого профспілками, зокрема, перспективи прийняття парламентом законопроектів, внесених за згодою з усіма депутатськими фракціями на порядку денного поточної сесії. Це дасть змогу проіндексувати пенсії та зарплати, скасувати податок на пенсії для працюючих пенсіонерів та знизити тарифи. Йдеться про: – проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо оподаткування пенсійних виплат) № 2682.

Представники фракції «Самопоміч» висловили підтримку питанням соціального захисту, які містять зазначені законопроекти, і звернули увагу на необхідність забезпечення своєчасного їх проходження через парламентські комітети.

СПІВЧУТТЯ

Федерація професійних спілок України і Центральний комітет Профспілки працівників автомобільного транспорту та шляхового господарства України з глибоким сумом співіснують, що 27 червня 2015 року після тривалої тяжкої хвороби на 67-му році пішов із життя голова Профспілки працівників автомобільного транспорту та шляхового господарства України, член Президії та Ради ФПУ **Олег Тимофійович Хмарний**. У ці скорботні дні Федерація профспілок України, Центральний комітет Профспілки висловлюють щире, глибоке співчуття у зв'язку з тяжкою втратою родини покійного. Пам'ять про нього назавжди залишиться у наших серцях.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФСПІЛОК УКРАЇНИ,
ЦК ПРОФСПІЛКИ ПРАЦІВНИКІВ АВТОМОБІЛЬНОГО
ТРАНСПОРТУ ТА ШЛЯХОВОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

ПРЕЗИДІЯ

ЗАХИСТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ ЧЛЕНІВ ПРОФСПІЛОК В УМОВАХ РЕФОРМ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

24 червня, напередодні проведення дев'ятого засідання Ради Федерації професійних спілок України, відбулося засідання Президії ФПУ, на якому одне з основних питань порядку денного стосувалося захисту соціально-економічних прав та інтересів членів профспілок в умовах реформ та європейської інтеграції України.

Олена ОВЕРЧУК

«ПВ»

Розпочалося засідання з розгляду організаційних питань, зокрема щодо проведення дев'ятого засідання Ради ФПУ. Президія ФПУ постановила схвалити пропозиції щодо складу Президії, лічильної комісії, секретаріату, порядку денного та порядку роботи і розрахунку часу, редакційних комісій з допрацювання проектів постанов, а також доручила вести засідання Ради Голові ФПУ Григорію Осовому. Обговорювалося й питання «Про проект постанови Ради ФПУ «Про скликання VII з'їзду Федерації профспілок України», де зазначалося, що 25 березня 2016 року спливає п'ятирічний термін повноважень виборних органів ФПУ. Президія схвалила проект постанови Ради ФПУ та внесла його на розгляд дев'ятого засідання. Доповідаючи з питання «Про завдання Федерації профспілок України щодо захисту соціально-економічних прав та інтересів членів профспілок в умовах реформ та європейської інтеграції України», заступник Голови ФПУ Сергій Кондрюк поінформував членів Президії про результати виконаної роботи, зокрема, зазначивши: «Усі три пікетування Кабінету Міністрів України були доволі успішними, адже ми довели, що можемо консолидуватися, можемо всупереч власним побоюванням провести ці пікетування. У результа-

ті ми маємо достатньо несподівано позитивну реакцію влади, достатньо позитивну реакцію засобів масової інформації. Передусім, це посил Президента, який підтримує ключову вимогу профспілок щодо підвищення заробітних плат, це рішення Кабінету Міністрів включити до своєї наступної роботи питання заборгованої заробітної плати, безробіття і зростання заробітних плат. Врешті-решт, ми маємо значно кращу реакцію ЗМІ, принаймні, порівняно з тим, що відбувалося після акції протесту шахтарів. Ми з вами маємо достатньо цікаве рішення Міжнародної конфедерації профспілок: підтримано не тільки наші вимоги, а й Генеральним секретарем МКП Шаран Барроу наших дій, що суттєво посилило нашу роботу. Ми пробили стіну між нами та Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, провівши кілька зустрічей з міністром економіки, заступником міністра, і, нарешті, з'явився шанс розблокувати укладання галузевих угод у промисловому секторі. Погодьтеся, що ми дійшли практично до фінішної межі у переговорах з укладання Генеральної угоди, що на 95% готова до підписання

і, якщо буде наша воля, ми дотиснемо принципові положення і зможемо її таки підписати. Наші звернення до Міжнародної організації праці також було не просто почуто керівництвом МОП, а й прийнято рішення вже воєни направити в Україну мультифункціональну місію, яка має

вивчити питання дотримання в Україні міжнародних стандартів праці. Погодьтеся, не було жодного прикладу в історії нашої боротьби, аби представники всіх фракцій Верховної Ради зустрілися з нами, щоб парламент за тиждень до канікул змінив графік роботи і включив у порядок денний чотири принципових документи, на яких наполягають профспілки і які витікають з ультиматуму».

Проте, незважаючи на певну активізацію соціального діалогу, питання інфляційного знецінення трудових доходів і пенсій не вирішуються, значною залишається заборгованість із заробітної плати, зростають безробіття та масштаби бідності серед працівників, ліквідуються пільги малозабезпеченим верствам населення, знищується санаторно-курортне та дитяче оздоровлення, доступне медичне обслуговування, не скасовано мораторій на перевірки умов праці. Очікування суспільства на швидкі позитивні зміни після повалення корумпованої влади не виправдались. Відсутність ефективних реформ, подальше падіння економіки, скорочення робочих місць, стрімке зростання цін на товари і послуги, багатократне підвищення комунальних тарифів в умовах замороження зарплат і пенсій поглиблюють зубожіння населення. За цих умов захист соціально-економічних прав та інтересів працівників, дотримання норм міжнародного й національного законодавства у сфері праці та принципів соціальної справедливості у розподілі її результатів були визначені пріоритетними і невідкладними напрямками

діяльності профспілкових організацій усіх рівнів. У свою чергу, шляхи та механізми впливу на запобігання та стримування негативних соціальних явищ постійно обговорювались на засіданнях Президії та Ради ФПУ.

Учасники засідання розглянули проект постанови Ради ФПУ «Про Звернення до органів влади й об'єднань організацій роботодавців у зв'язку з реформуванням системи соціального страхування та пенсійного забезпечення». Доповідачем з даного питання виступив заступник Голови ФПУ Сергій Українець.

Ще одним не менш важливим питанням порядку денного стали соціально важливі пропозиції профспілок до проекту Державного бюджету України на 2016 рік. Варто зазначити, що пропозиції ФПУ спрямовані на припинення ведення антисоціальної політики влади, яка призводить до прогресуючого зубожіння населення, а також забезпечення формування оптимальної соціальної складової Державного бюджету України на 2016 рік та безпосередньої участі профспілок у його підготовці.

Захист соціально-економічних прав та інтересів працівників, дотримання норм міжнародного й національного законодавства у сфері праці та принципів соціальної справедливості у розподілі її результатів були визначені пріоритетними і невідкладними напрямками діяльності профспілкових організацій усіх рівнів.

У тексті Звернення, зокрема, зазначається, що «останнім часом, ігноруючи принципи соціального діалогу, під приводом надзвичайної економічної та політичної ситуації в державі за пропозицією Уряду до законодавства внесено низку змін, які безпосередньо спрямовані на руйнування системи соціального страхування та пенсійного забезпечення». Президія ФПУ постановила схвалити проект постанови із сформульованого питання та внести його на розгляд дев'ятого засідання Ради ФПУ.

Члени Президії затвердили план роботи Федерації профспілок України на II півріччя 2015 року, а також розглянули питання «Про хід колективних переговорів з укладання Генеральної угоди на новий строк та стан вирішення колективного трудового спору (конфлікту між СПО об'єднань профспілок та Кабінетом Міністрів України)», «Про стан укладення та виконання колективних договорів (за даними профспілкової статистичної звітності станом на 1 квітня 2015 року)».

На 95% ГОТОВА ДО ПІДПИСАННЯ ГЕНЕРАЛЬНА УГОДА

ЗАСІДАННЯ РАДИ

ОСНОВНИЙ ПРІОРИТЕТ –
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ЗАХИСТ СПІЛЧАН

25 червня відбулося дев'яте засідання Ради Федерації профспілок України, на якому розглядалося важливі питання внутрішньої профспілкової роботи. Враховуючи кардинальні зміни в суспільно-політичному житті, зниження рівня профспілкового членства і згідно з пропозиціями членських організацій Рада ФПУ визначила дату скликання VII з'їзду ФПУ. Також було підтверджено повноваження членів Ради ФПУ, обрано голову Контрольно-ревізійної комісії. Провів зібрання Голова ФПУ Григорій Осовий.

Фото Кирила ЛАТИШЕВА

Тетяна РУБАН

«ПВ»

На початку засідання його учасники підтвердили повноваження членів Ради ФПУ та обрали голову Контрольно-ревізійної комісії, яким став заступник голови Об'єднання профспілок, організації профспілок у м. Києві «Київська міська рада профспілок» Володимир Рижих.

Рада також розглянула питання порядку денного щодо скликання VII з'їзду Федерації профспілок України. Зокрема, Голова ФПУ Григорій Осовий зазначив, що 25 березня 2016 року спливає п'ятирічний термін повноважень виборних органів ФПУ. Станом на 24 червня 2015 року звітно-виборну кампанію провели 10 всеукраїнських профспілок і 5 профоб'єднань. Наприкінці 2015 року заплановано 16 з'їздів і 12 конференцій. Загалом до чергового з'їзду заплановано проведення 30 з'їздів та 20 звітно-виборних конференцій, під час яких будуть висловлюватися зауваження та пропозиції щодо стратегії і тактики дій захисту прав та інтересів членів профспілок, що мають бути враховані з'їздом під час напрацювання програмних документів.

Відповідно до статті 33 Статуту Федерації профспілок України, Рада ФПУ прийняла рішення скликати VII з'їзд ФПУ 24 березня 2016 року. Було визначено порядок денний, встановлено представництво на з'їзді від членських організацій до нового складу Ради, затверджено норми представництва для всеукраїнських профспілок і профоб'єднань.

Наступне питання стосувалося завдань ФПУ із захисту соціально-економічних прав та інтересів членів профспілок в умовах реформ і європейської інтеграції України та викликало жваву дискусію. У своєму виступі Голова ФПУ зазначив, що профспілки зробили достатньо потужні кроки, вийшли на шлях боротьби. І мають певні результати. «Люди вже відчули результат нашої боротьби, але дуже важливо, що ми порадилися з ними, що їх турбує і як нам діяти далі. Близько 100 тис. осіб, яких ми опитали, сказали, що ми все робимо правильно, і це вселяє в нас надію, що ми робимо корисну справу. І ще: 41% опитаних сказали, що якщо не буде результату шляхом переговорів, потрібно переходити до масових акцій протесту профспілок, а 25% зазначили, що

слід вдатися до страйків. Наразі ми перебуваємо у фазі переходу від переговорів до колективних дій у формі страйкової боротьби. Це вперше в історії. На національному рівні ми ще ніколи до таких дій не вдавались. Але це наша зброя, якої, безперечно, бояться. Це тиск, який призводить до того, що керівники парламентських фракцій сідають за стіл переговорів з профспілками. Вони теж розуміють, яка сьогодні «температура» в суспільстві. Профспілки виконують цю притаманну їм функцію захисної організації, і нам уже починають довіряти.

Щодо результатів роботи, то вона проводиться з багатьох напрямів: колективний трудовий спір, робота з парламентом, Урядом, у тому числі переговорний процес. І все це стікається, як кажуть, в одну річку, де треба вирішити питання індексації зарплати, пенсій, профнесків. 172% інфляції за період із грудня по травень, а компенсації до зарплат і пенсій – нуль.

Ми поставили завдання по тарифах і цінах, і деякі зрушення вже є. По пенсійних питаннях – оподаткуванню і відчуженню 15% – є 100-відсоткове розуміння політичних сил. Уряд поки що протидіє, бо це мінус 2,3 млрд грн доходної частини Пенсійного фонду. Щодо соціального страхування, то всі фракції проголосували за включення п'яти законопроектів до розгляду. Так, це великий позитив, але ще не кінцевий результат. Ввести законопроект до сесійної зали парламенту не означає його вирішити, бо розгляд у профільних комітетах може гальмуватися чи депутати даватимуть законопроект негативну оцінку при допрацюванні. Практично Комітет соціальної політики працює проти соціальних законопроектів. Це факт.

Що ми можемо зробити на центральному рівні? Дотиснути проходження цих законопроектів на цій літній сесії. І ми про це чітко заявили на зустрічі зі спікером парламенту Володимиром Гройсманом. Ми попередили депутата, щоб вони не створювали конфлікту й не переносили розгляд цих питань на осінь, не зливали їх із розглядом політичних питань. Але ми розуміємо: 30 червня на засіданні Ради коаліції мають розглядатися ці питання. Але чи будуть внесені вони на порядок денний? Ні, не будуть, тому що комітети, крім одного, їх ще не розглянули. До розгляду на четвер, 2 липня, попередньо запланований законопроект щодо соціального

страхування, чотирьох інших там немає. Тому потрібно блокувати та пікетувати комітети перед засіданнями.

Ми маємо показати всю силу та підштовхнути народних обранців до вирішення цих питань. Якщо ж результату не буде, ми знову будемо широко інформувати всі членські організації, будемо обговорювати з профактивом, а далі вже діятимуть галузеві профспілки, первинні профспілкові організації – це вступ у колективні трудові конфлікти, проходження порядку вирішення спорів і оголошення страйку, якщо до цього дійде. Тобто на цьому етапі ресурсні можливості «центру» будуть вичерпані, тому потрібно буде «знизу» чинити відповідний тиск. Отака логіка і порядок наших наступних дій», – наголосив Григорій Осовий.

З інформацією про завдання ФПУ із захисту соціально-економічних прав та інтересів членів профспілок в умовах реформ і європейської інтеграції України також виступив заступник Голови ФПУ, керівник антикризового штабу Сергій Кондрюк. Він зазначив, що профспілки вже довели суспільству, що вони можуть бути Організацією з великої літери. «Акції, які ми провели, дозволили нам не тільки зустрітися з парламентарями, а й укласти з ними угоди про співпрацю. Президент України, мабуть, вперше в історії, підтримав вимоги профспілок щодо необхідності підвищення зарплат і пенсій, зробив відповідне послання до парламенту та народу України. Мабуть, уперше Прем'єр-міністр України заявив, що робота Кабміну з детінізації та створення нових робочих місць дійсно є «пробальною». Він визнав, що потрібно приєднати одне із урядових засідань проблемі погашення заборгованості із зарплат», – наголосив Сергій Кондрюк.

За словами Сергія Кондрюка, перемогою є й те, що сьогодні профспілки вийшли на фінішну пряму з укладення нової Генеральної угоди. «Також ми перемогли в двох національних трудових спорах, змусивши визнати на національному рівні роботодавців винними в заборгованості із зарплати. Ми вперше примусили Уряд сісти за стіл переговорів з нами в складі примірної комісії та віднайти кошти для її підвищення. Під нашим тиском народні депутати відклали відпустку та включили чотири профспілкові законопроекти з принципових соціальних питань, як ми і домагалися, до розгляду. У чому ж реальний результат для конкретного члена профспілки? Є поправки в ціні на газ, рентній платі, тому можна сподіватися, що після зниження ціни на газ зменшать-

ся комунальні платежі. Ми виходимо на узгоджувані позиції суттєвого додаткового підвищення зарплати вже в цьому році і докорінних змін підходів до формування державного бюджету на наступний рік. Покращилася ситуація із своєчасністю виплати зарплат. Ми маємо дотиснути парламент, щоб він прийняв наші законопроекти, продемонструвати нашу волю щодо цього. Чи є у нас шанс перемогти? Безперечно, є», – наголосив він.

До обговорення соціально-економічних питань долучилися голова Профспілки працівників АПК України Ігор Сопелкін, голова Профспілки працівників вугільної промисловості України Віктор Турманов, завідувач відділу правової роботи та соціального захисту Львівської обласної профспілки працівників охорони здоров'я Андрій Олійник, голова Федерації профспілок Черкаської області Петро Шевченко, голова Профспілки працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів Василь Андреев, голова Київської міської організації Профспілки працівників освіти і науки Олександр Яцун.

Члени Ради ФПУ підтримали рішення та дії керівництва та Президії ФПУ щодо застосування активних методів захисту соціально-економічних прав спілчан. Керівництву ФПУ було доручено звернутися до Уряду з пропозиціями про скасування економічно і соціально невиважених урядових рішень, прийнятих Державної програми сприяння зайнятості населення, цільової економічної програми розвитку промисловості й аграрного сектору до 2020 року, внести до ВРУ та КМУ проекти нормативно-правових актів соціального захисту, сформувати проект держбюджету України на 2016 рік і прогноз на 2017–2018 роки на базі основних державних соціальних гарантій.

Члени Ради також заслухали інформацію заступника Голови ФПУ Володимира Саєнка про позицію ФПУ з питань профспілкової власності та її використання в інтересах людини праці і суспільства. З цього питання було прийнято рішення про затвердження Стратегії управління майном в інтересах трудящих.

Також було прийнято звернення до органів влади й об'єднань організацій роботодавців у зв'язку з реформуванням системи соціального страхування та пенсійного забезпечення, затверджено звіт про виконання бюджету ФПУ за 2014 та 2015 роки і зроблено завуш до підготовки змін до Конституції України в частині відкритості цього процесу для організації громадянського суспільства і преси.

172%
СТАНОВИТЬ
РІВЕНЬ
ІНФЛЯЦІЇ ЗА
ГРУДЕНЬ – ТРАВЕНЬ Ц. Р.

ГЛОБАЛЬНО: БЛИЗЬКО 168 МЛН ДІТЕЙ ВИМУШЕНІ ПРАЦЮВАТИ, ЩОБ ВИЖИТИ

Нещодавно ООН оприлюднила доповідь, в якій повідомляється, що 20–30% дітей у країнах з низьким доходом вже до 15 років припиняють навчання в школі та виходять на ринок праці, де нерідко піддаються експлуатації. Згідно з новою доповіддю Міжнародної організації праці, на сьогодні

близько 168 млн дітей змушені працювати для того, щоб вижити. 120 млн з них – віком від 5 до 14 років. Близько 5 млн неповнолітніх працюють в умовах, рівноцінних рабству. 47,5 млн малолітніх трудівників у віці від 15 до 17 років залучаються до небезпечних робіт на полях і шахтах, де

мають справу з хімікатами та пестицидами, а також керують технікою з підвищеною небезпекою. Багатьох дітей експлуатують на фермах і плантаціях. Генеральний директор Міжнародної організації праці Гай Райдер зазначив, що основною причиною дитячої праці є крайня злиденність. Він наголосив:

сім'ї, що живуть в бідності, повинні отримувати адекватні гарантовані доходи та послуги в сфері охорони здоров'я. На думку глави МОП, такі заходи соціального захисту можуть допомогти сім'ям подолати життєві негаразди, вберегти дітей від необхідності залишати школу і шукати роботи.

БУРЯТІЯ

ПРОФСПІЛКИ ОБРАЛИ НОВОГО ПРОФЛІДЕРА

25 червня відбулася ХХІІІ звітно-виборна конференція Об'єднання організацій профспілок Республіки Бурятія (ООП РБ). У роботі конференції взяли участь 90 делегатів, які представляли всі галузеві профспілки Бурятії, представники уряду, соціальних партнерів.

Під час профспілкової конференції делегати заслухали звіти про роботу Ради Об'єднання організацій профспілок Республіки Бурятія за період 2010–2015 років, діяльність Контрольно-ревізійної комісії, плани на 2015–2020 роки, зміну найменування та внесення

змін до Статуту Об'єднання організацій профспілок Республіки Бурятія. У результаті відкритого голосування новим головою Об'єднання організацій профспілок Республіки Бурятія обрано Дмитра Колмакова, який раніше працював заступником голови ООП РБ.

ПАРАГВАЙ

ПАПУ РИМСЬКОГО ЗУСТРІНУТЬ ПРОТЕСТАМИ

У Парагваї вже кілька місяців тривають масові акції протесту проти політики уряду з вимогою відставки президента. Про проведення спільного страйку 6–8 липня, напередодні візиту Папи Римського Франциска в Парагвай, заявили профспілки працівників аеропортів, лікарів і вчителів країни.

Генеральний секретар Національної спілки лікарів (Sinamed) Ліліо Пра-ла заявила, що уряд і президент Парагваю не реагують на вимоги медиків. Медичне обслуговування в країні «набуло хаотичного характеру». Мають місце серйозні проблеми у фінансуванні лікувальних установ, інфраструктурі та оснащеності лікарень, немає належної лікарської підготовки. Викладачі мають намір вийти на вулиці спільно з медиками, вимагаючи ремонту шкіл, підвищення зарплати вчителям. Сьогодні педагоги в Парагваї отримують грошове забезпечення нижче офіційного прожиткового мінімуму. В столицю країни м. Асунсьйон Папа Римський Франциск прибуде 10 липня. Парагвай стане третьою країною, яку відвідає Папа Фран-

циск у ході його південно-американського турне, після Еквадору та Болівії. Влада Парагваю очікує, що Папу Римського зустрічатимуть на дорозі від головного аеропорту країни 1,5–2 млн осіб. Ліві партії висунули президенту країни Орасіо Картесу звинувачення в незаконному використанні державної власності й адміністративного ресурсу. Депутати з опозиційних партій вимагають негайної відставки президента Парагваю. У 1989 році Орасіо Картес був засуджений за фінансові махінації, але згодом звинувачення було знято. 2000 року поліція затримала в маєтку Орасіо Картеса літак з вантажем наркотиків (марихуани та кокаїну). Проте Картес уникнув покарання, змінивши переконатно правоохоронні органи, що цей літак здійснив екстрену посадку на його території.

КОРОТКО

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ | Профспілки, що представляють робітників європейського відділення сталеливарної компанії Tata Steel, домагаються підвищення заробітної плати на металургійних заводах Великої Британії. Після мирної угоди з адміністрацією Tata Steel щодо пенсійної реформи профспілки висунули компанії претензії до оплати праці в 2015 році. При цьому вони зажадали підвищити зарплату металургам попереднім числом, з 1 квітня. Торік, після шестимісячних переговорів, Tata Steel підвищила посадові оклади своїм співробітникам у Великобританії на 3,5%. У березні компанія оголосила, що діюча схема пенсійного забезпечення закінчується в квітні 2016 року. Це стало приводом для оголошення профспілками 24-годинного страйку, що загрожувало стати наймасовішим від часів Маргарет Тетчер.

ПАР | Швейцарська компанія Nestle, найбільший виробник продуктів харчування і напоїв, скорочує 15% робочої сили в 21 африканській країні. Таке рішення Nestle пояснює складнощами, з якими можуть зіткнутися іноземні компанії, що вийшли на африканський ринок, на якому домінує сімейний бізнес, користуючись знаннями місцевих особливостей та продажу дешевих продуктів. За словами представників компанії, торговий оборот у регіоні не відповідає початковим прогнозам зростання, зробленим у 2008 році, коли Nestle, інвестувавши близько 1 млрд дол. США в Африку за останнє десятиліття, посплила розвиток у цьому регіоні.

ЧИЛІ | У столиці країни м. Сантьяго на акцію протесту вийшли 100 тис. студентів та вчителів. Вони вимагають, щоб уряд врахував їхню думку при розробці нової реформи освіти. Акція розпочалася як мирна – люди в яскравому вбранні з плакатами в руках пройшли маршем вулицями Сантьяго, але згодом вилетілася в сутички з поліцією.

ІСПАНІЯ

ГАЛУЗЕВІ УГОДИ В БОРОТЬБІ ЗА ПРАВА ТРУДЯЩИХ

Після успішного проведення на початку цього року галузевих переговорів у хімічній промисловості Німеччини членські організації Глобальної спілки IndustriALL у Бельгії та Іспанії також домоглися важливих досягнень при укладанні колективних угод у своїх галузях.

Членські організації Глобальної спілки IndustriALL у Бельгії CSC BIE і CG-FGTB уклали угоду строком на один рік, яка поширюється на майже 100 тис. осіб. У цій угоді містяться положення про збільшення заробітної плати, достроковий вихід на пенсію, проведення освітніх заходів, а також демографічний фонд. Останній відіграватиме важливу роль у долі працівників з тривалим стажем роботи. У зв'язку з тим, що деякі працівники, можливо, будуть виходити на пенсію в більш пізньому віці, ніж планувалося, фонд вирішуватиме пов'язані із цим проблеми. Обговорення всіх організаційних питань ще попереду, але вже відомо, що управлінню фондом будуть профспілки та роботодавці.

Нещодавно було завершено переговори щодо підписання трирічної галузевої колективної угоди в Іспанії. І хоча членські організації IndustriALL Industria de CC.OO. і FITAG-UGT іще очікують її схвалення, вже можна сказати, що дія угоди буде поширюватися на 200 тис. осіб. Крім положення про збільшення заробітної плати, колективна угода містить пункт, що гарантує забезпечення купівельної спроможності праців-

КЕМАЛЬ ОЗКАН, ЗАСТУПНИК ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ГЛОБАЛЬНОЇ СПІЛКИ INDUSTRIALL:

«Угоди, які охоплюють цілу галузь, це рідкісне явище, проте в майбутньому вони знайдуть більше поширення, оскільки зміцнюють права трудящих».

ників, оновлений пункт про рівні можливості, декларацію про просування принципів корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) і зобов'язання, згідно з яким пріоритет у роботі буде надаватися навчанню.

Під час переговорів з укладення нової галузевої угоди роботодавці хотіли збільшити тривалість робочого часу, скасувати бонуси за стаж роботи і пропонували менший розмір надбавок до заробітної плати. Однак двом іспанським профспілкам, що входять до IndustriALL, вдалося переконати їх відмовитися від цих планів.

В угоді міститься оновлений пункт про рівні можливості, який наділяє об'єднаний профспілковий комітет великими правами, завдяки чому підвищується ефективність представництва працівників під час кризи.

Заступник генерального секретаря IndustriALL Кемаль Озкан від імені Глобальної спілки привітав дві іспанські членські організації та обидві галузеві угоди. Він зазначив, що угоди, які охоплюють цілу галузь, це рідкісне явище, висловивши сподівання, що в майбутньому вони знайдуть більше поширення, оскільки зміцнюють права трудящих.

На 200 ТИС.

ОСІБ БУДЕ ПОШИРЮВАТИСЯ ДІЯ ГАЛУЗЕВОЇ КОЛЕКТИВНОЇ УГОДИ

ЮВІЛЕЙ

КИЇВСЬКІЙ МІСЬКІЙ РАДІ ПРОФСПІЛОК – 40!

23 червня у Київському міському будинку вчителя відбулося своє розширене засідання Ради Об'єднання профспілок, організацій профспілок у м. Києві «Київська міська рада профспілок», присвячене 40-річчю створення Міськпрофради. Захід розпочався відеопрезентацією фото, які висвітлюють яскраві події в діяльності Київської міськпрофради – від часу створення й донині. Цього дня гостями свята були профспілкові працівники й активісти, ветерани профспілкового руху столиці.

Фото Кирила ЛАТИШЕВА

Тетяна РУБАН
«ПВ»

Привітати ювілярів прийшла голова Київської міської державної адміністрації Віталій Кличко, голова Спільного представницького органу роботодавців м. Києва Віталій Майко, мер Києва 1996–2006 років Олександр Омельченко, Голова Федерації профспілок України Григорій Осовий.

З вітальним словом виступив голова Об'єднання профспілок, організацій профспілок у м. Києві «Київська міська рада профспілок» Валентин Мельник, який розповів про роботу столичної ради профспілок протягом чотирьох десятиліть, а також окреслив основні її напрями та завдання щодо соціального захисту прав та інтересів спільчан у сучасних умовах.

Позитивним здобутком столичних профспілок того часу було те, що в полі їх зору перебували питання умов праці, забезпечення житлом, освітньої, виховної, культурно-масової роботи, оздоровлення дітей тощо. Перехід до ринкової економіки вимагав від профспілок нових, нестандартних відносин з органами державної влади, політичними партіями та громадськими організаціями, переосмислення своєї ролі та місця в реформованому суспільстві. Міськпрофрада зайняла жорстку позицію щодо розв'язання проблем у трудових відносинах, викликаних приватизацією столичних підприємств, яка часто закінчувалася ліквідацією. Як результат – безробіття, затримка виплати зарплати. Київська міська рада профспілок вжива-

ла відповідних заходів, аби захистити конституційні права спільчан. За сприяння фахівців Міськпрофради порушувалися тисячі справ щодо виплати заробітної плати. Використовувалися нові можливості колдоговірної кампанії.

За чотири десятиліття зробити вдалося чимало. З'явився досвід впливу на владу, ефективні напрацювання в підвищенні ефективності у переговорних процесах з органами влади та роботодавцями. З цією метою було створено Київську міську тристоронню соціально-економічну раду, що має широкі права. З прийняттям закону про соціальний діалог профспілки отримали можливість через укладення територіальної угоди впливати на вирішення всіх соціально важливих питань для членських організацій. Приміром, у підписаній між владою, профспілками та роботодавцями Територіальній угоді на 2015–2017 роки профспілки ініціювали внесення пункту про підвищення рівня мінімальної зарплати для киян. Що одним пріоритетним завданням на сьогодні профспілки вважають встановлення оптимальних тарифів на житлово-комунальні послуги.

Валентин Мельник згадав добрим словом ветеранів профспілкового руху Міськпрофради, тих, хто творив історію столичного профоб'єднання. Він щиро подякував всім присутнім за їхню працю та вагомий внесок, який вони роблять у розвиток профспілкового руху, а також побажав профспілковцям благополуччя, здоров'я та успіхів у подальшій плідній роботі.

Мер Києва Віталій Кличко привітав столичні профспілки з 40-річчям

та зазначив, що від дня створення цього об'єднання міська влада тісно співпрацює з профспілками в питаннях соціального захисту киян. «Незважаючи на фінансово-економічну кризу в країні, ми разом вирішимо надбавок для працівників бюджетних установ і фінансуємо оздоровлення школярів у літній період. Попереду це багато роботи в соціальному напрямі, яку ми повинні виконувати спільно, як соціальні партнери», – зазначив Віталій Кличко.

За словами мера, така співпраця знаходила своє відображення в програмах соціально-економічного розвитку міста, зайнятості населення, програми «Турбота. Назустріч киянам» і регіональних угодах, де головним є забезпечення прав і гарантій працівників та членів їхніх сімей, розвиток соціального партнерства, запобігання соціальній напрузі в місті.

Зі словами привітання також виступила голова СПО роботодавців м. Києва Віталій Майко та мер столиці у 1996–2006 роках Олександр Омельченко.

Голова Федерації профспілок України Григорій Осовий привітав усіх присутніх у залі творців столичних профспілок з ювілеєм і побажав спільної потужної роботи за захисту соціально-економічних інтересів спільчан. Він також звернув увагу профактиву столиці на необхідність консолідації та модернізації профспілкового руху, створення необхідних умов для соціально-економічного захисту членів профспілок. За словами профлідера, аналіз конфліктогенної ситуації в країні свідчить про посилення соціальної напруги в суспільстві, а отже, профспілки не мають права лишатися осторонь подій, що відбуваються нині в Україні. Потрібно шукати діалог з Урядом, роботодавцями та виробити план спільних дій для захисту законних прав людини праці.

Яскравим фіналом заходу став концерт творчих колективів і окремих виконавців столичних галузевих профспілок, котрі подарували гостям чудову атмосферу свята.

ЧЕРНІГІВЩИНА | ЗУСТРІЧ

ПРОБЛЕМИ РЕГІОНУ ВИРІШУВАТИМУТЬ СПІЛЬНО

У приміщенні Федерації профспілкових організацій Чернігівської області відбулася зустріч голови Чернігівської обласної ради Миколи Зверева з лідерами обласних організацій галузевих профспілок. Ключові теми зустрічі – перспективи адміністративно-територіальної реформи, процес утворення громад і збереження соціальної інфраструктури.

Віталій КОПИШ

Розпочинаючи зустріч, очільник обласної ради відзначив роль профспілок, як організацій, що перебувають найближче до людей і найкраще розуміють їхні проблеми. Далі голова ФПО Микола Богдан запросив присутніх до дискусії. Щодо проведення адміністративно-територіальної реформи Микола Зверев наголосив на необхідності якнайшвидше передати повноваження, зокрема в бюджетній сфері, місцевим громадам. На його думку, це значно покращить фінансові можливості місцевої влади та мінімізує корупційну складову в розподілі державних коштів. Голова обласної ради переконаний, що Чернігівщина із своїм ресурсним потенціалом після проведення реформи позбудеться тавра дотаційної і депресивної. «Звісно, що для кожної громади буде свій, іноді досить різний, період переходу на самокормність, протягом якого держава повинна

буде вирівнювати соціальні стандарти», – наголосив Микола Зверев. З особливим занепокоєнням лунали запитання до очільника Чернігівської облради від представників профспілок бюджетної сфери. Так, голова обкому Профспілки працівників освіти і науки України Тетяна Матвеева порушила проблему збереження мережі навчальних закладів у сільській місцевості. Подібні виклики нині постали і перед галузю охорони здоров'я. В цьому питанні Микола Зверев висловився категорично й однозначно за збереження існуючої мережі об'єктів соціальної інфраструктури до остаточного закінчення територіальної реформи. Серед інших проблем, озвучених профлідерами, були виділення додаткових державних субвенцій на фінансування бюджетних установ, зменшення енергетичної залежності регіону, справедливий розподіл податків (з урахуванням інтересів громад), сплучування великими платниками.

ЗАКАРПАТТЯ | ЛИСТ

ПРОФСПІЛКИ – ПРОТИ ЗНИЖЕННЯ ЖИТТЄВОГО РІВНЯ НАСЕЛЕННЯ

Заступник голови Закарпатської облпрофради Василь Захарець за дорученням її президії надіслав листа Верховній Раді України та керівнику депутатської групи «Закарпаття» у парламенті Валерію Пацкану.

Сергій БАРАНЧИКОВ

«Профспілки Закарпаття, – йдеться в листі облпрофради, – висловлюють глибоку стурбованість з приводу прийнятих останнім часом законодавчих актів, що суттєво погіршують соціально-економічний захист населення, знижують життєвий рівень працюючих, пенсіонерів, молоді. Йдеться про ліквідацію за рахунок Фонду соціального страхування України оздоровлення працівників та членів їхніх сімей, фінансування санаторіїв-профілакторіїв, урізання пенсій працюючим пенсіонерам на 15%, неопилене підвищення в декілька разів тарифів на газ, електроенергію тощо. Тому звертаємось до всіх на-

родних депутатів України, зокрема й тих, які представляють виборці Закарпаття у Верховній Раді, зважено і відповідально поставитися до голосування наступних законопроектів:

- реєстр. №2698 щодо скасування обмеження виплати пенсій працюючим пенсіонерам до рівня 85%;
- реєстр. №2883 щодо індексації заробітних плат, пенсій та соціальних виплат;
- реєстр. №2245 щодо відновлення фінансування Фондом соціального страхування України дитячого оздоровлення, санаторіїв-профілакторіїв та закупівлі путівок на санаторно-курортне лікування працюючих;
- щодо перегляду до зменшення тарифу на газ для населення (рента).

Раїса
Чирва

оглядач «ПВ»
chirva@bigmir.net

Особливості вступної кампанії–2015

Незабаром в Україні стартує вступна кампанія у вищі навчальні заклади країни. І буде вона, на відміну від минулих років, зовсім не легкою. Найважче доведеться тим, у кого немає шансів на пільгове зарахування та грошей на оплату контрактів навіть у порівняно дешевих вишах. Достеменно невідома і позиція Кабміну: обмежиться зниженням держзамовлення лише на 20% або ж побажає урізати істотніше? Тим часом, незважаючи на складнощі, охочих вступити на навчання до вишів не бракує. Які новації чекають на абітурієнтів нинішньої гонки за знаннями? Це намагалися з'ясувати «Профспілкові вісті».

ПЕРЕСТУПАЮЧИ ПОРІГ

Коли зовнішнє тестування тільки запроваджувалося, педагоги вишів зіткнулися з проблемою – як відсіяти абітурієнтів, котрі реально є слабкими? Вкрай екстремальні умови запровадження ЗНО, відсутність досвіду, бажання максимально спростити процедуру – ці фактори і створили так званий штучний поріг у 124 бали. Ті, хто не досягнув до цієї позначки, не могли стати студентами. Чому саме 124, а не 120 чи 125? Навіть зараз, коли минуло стільки років від часу запровадження ЗНО, ні від кого не діждешся з цього приводу якогось логічного пояснення. До того ж 124 бали з математики і 124 з історії України чи української мови – це різні речі, стверджують і педагоги, і самі абітурієнти.

Відтак вирішено, бодай із запізненням, звернутися до практики інших країн, де проводяться зовнішні іспити. Спирнулися на методи Ангоффа, який полягає у тому, що група експертів, аналізуючи кожне завдання тесту, визначає вірогідність правильної відповіді від мінімально підготовленого абітурієнта. Експертні оцінки приводяться до усередненого показника і ці значення використовують для визначення так званого критеріального порога «склав/не склав». Його ще називають

«пороговим балом». Для одного предмета він може становити 25 балів, для іншого – 41. Це й буде той «порог», яким визначатиметься, склав абітурієнт тест чи не склав. Якщо він набрав більшу за порогову кількість тестових балів – склав тест, меншу – не склав. Визначення «склав/не склав» розмежує абітурієнтів на тих, хто має достатній мінімальний обсяг знань, і на тих, кому його здобути не вдалося.

Кількість експертів для кожного з тестів становить 100 осіб, до числа яких не входять члени Українського та регіональних центрів оцінювання якості освіти. Як запевнили в Міністерстві освіти, склад експертних груп визначатиметься на конкурсній основі.

У день тестування, через 3 години після його початку, експертна група отримує тест та визначає ймовірність правильного виконання завдань абітурієнтом з мінімальним багажем знань, а також відсоток учасників тестування, які мають подолати поріг. Ці результати надійдуть до Українського центру оцінювання якості освіти, де за допомогою програмного забезпечення буде визначено середній показник порога.

Однак, як свідчать попередні розрахунки та досвід інших країн, кількість абітурієнтів, які цей поріг не подолають, може бути доволі високою (до 40%). Це дозволить університетам провести якісний відбір студентів, але суттєво вплине на зменшення кількості абітурієнтів. Словом, експерименти у царині освіти тільки розпочинаються.

ШАНСИ НА БЮДЖЕТ

Згадаймо не такі вже й давні перипетії довкола ухвалення державного бюджету.

Тоді з'явилась інформація, що державне замовлення у вишах або скасують, або значно скоротять. Студенти ж узагалі вчитимуться без стипендії. Про скасування стипендій усе виявилось чутками, які уряд спростував. Щоправда, досі незрозуміло, кому із студентів їх виплачуватимуть та в якому обсязі. Заступник міністра освіти Інна Совсун вже оприлюднила у ЗМІ позицію міністерства, що «совкову» систему нарахування стипендії варто змінювати кардинально. Та про всі зміни в Міносвіти обіцяють розповісти ближче до початку нового навчального року. Не виключено, що студентів чекають нові сюрпризи.

Прогнози щодо державного замовлення можна робити зараз. «Обсяг державного замовлення у 2015 році порівняно з 2014-м орієнтовно буде встановлено з урахуванням зменшення випускників із базовою та повною середньою освітою. Орієнтовно скорочення державного замовлення на освітньо-кваліфікаційні рівні молодшого спеціаліста та бакалавра в 2015 році може становити 15–20%», – повідомив заступник міністра Андрій Гевко.

Тобто якщо під час попередньої вступної кампанії для першокурсників бакалаврату було 119,3 тисячі безкоштовних місць у вишах, то цього року їх може бути тільки 95,44 тисячі. Водночас у Міносвіти повідомляють про значне скорочення очікуваної кількості випускників, а отже, і потенційних абітурієнтів. Якщо уряд вирішить затвердити скорочення держзамовлення лише на максимальному рівні у 20%, то шанси вступити «на бюджет» навіть для учнів із середніми оцінками виглядають доволі високими. Та чи буде в комплекті з бюджетним місцем і стипендія, зараз сказати практично неможливо.

Приймальна кампанія стартує 10 липня і триватиме до 1 серпня. Вже 2 серпня університети сформулюють перший рейтинговий список.

Найбільший конкурс очікують на спеціальностях «правознавство», «переклад», «програмне забезпечення», «міжнародні відносини». Традиційно велика кількість бюджетних місць і маленький конкурс спостерігається на інженерних спеціальностях та українській філології.

не виготовлення скасовано. Йдеться про те, що відтепер дипломи молодших спеціалістів, бакалаврів, магістрів вищої навчальні заклади друкуватимуть самостійно.

Дизайн диплому – теж справа кожного вищого навчального закладу. Єдина умова для всіх – обов'язковий перелік інформації, що міститься у Єдиній державній електронній базі даних з питань освіти.

Кожен диплом має номер і серію, що визначає Міністерство освіти і науки.

«Питання, пов'язані із визначенням технічного опису бланків документів про вищу освіту (наукові ступені), їх дизайну, способу та місця виготовлення, визначаються вищими навчальними закладами самостійно», – наголошують у МОН. При цьому у відомстві зазначають, що у міністерства відсутні повноваження на розроблення та затвердження спеціального порядку щодо централізованого виготовлення та видачі документів про вищу освіту.

Якої якості та за яку вартість виготовлятимуть дипломи вже цього року – така дилема постала перед керівниками вищої. Постановою Кабміну встановлено граничну вартість виготовлення документа про вищу освіту державного зразка у розмірі двох неоподаткованих мінімумів доходів громадян – 34 гривні. До слова, минулого року ця сума становила 79 гривень.

Крім того, у Міністерстві освіти і науки рекомендують університетам відмовитися від пластикових дипломів. «Пластикові дипломи непотрібні. І коли вам кажуть, що він краще захищений, це повний абсурд. Во є серія і номер, які підтверджують диплом», – зазначив міністр освіти і науки Сергій Квіт. Звертаючись до керівників українських вишів, міністр порадив виготовляти дипломи у паперовому вигляді.

Тож віднині дизайн документа про вищу освіту залежатиме від уподобань того чи іншого університету. Але це буде диплом про освіту за новим зразком, переконують у міністерстві. От тільки чи будуть його визнавати у Європі, а то й у цілому світі. Незважаючи на дизайн, а виключно через його вагу.

За даними Державної служби статистики України, у 2015 році середні школи випустять 215 992 особи з повною середньою освітою, що на 88 тисяч осіб, або приблизно на 40%, менше, ніж торік

Два місяці тому Верховна Рада ухвалила Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про вищу освіту» щодо розміщення державного замовлення. Депутати начебто зробили добру справу й узгодили механізми розподілу державного замовлення. Однак система розподілу не була узгоджена з новими правилами вступної кампанії, а також не відповідала головній меті: більшу кількість місць державного замовлення мають отримати вищі навчальні заклади, котрі користуються найвищим попитом серед абітурієнтів.

Раніше основним критерієм розподілу державного замовлення був середній конкурсний бал вступників. Однак проведене математичне моделювання розподілу місць державного замовлення засвідчило: механізм потребує удосконалення.

Адже абітурієнти, маючи можливість подати заяви на вступ до декількох вищих навчальних закладів, роблять свій вибір на користь провідних вищих навчальних закладів на престижні спеціальності, а також подають документи до інших навчальних закладів, менш конкурентоспроможних. Відповідно, аналіз середнього конкурсного бала абітурієнтів не дає повного уявлення про популярність вищих навчальних закладів, а отже, його треба змінювати.

Що дають ухвалені зміни до закону? Вирішують основну проблему, кажуть фахівці. Нові правила вступної кампанії вимагають, щоб державне замовлення було розподілене до початку вступної кампанії і не змінювалося, доки вона триватиме. Відповідно, необхідно було відмовитися від розподілу 80% державного замовлення до початку вступної кампанії і 20% – після. Запропоновані зміни також дозволяють абітурієнту зробити свій вибір більш продумано та аргументовано, оскільки точна кількість місць державного замовлення буде відома абітурієнтові до початку вступної кампанії.

«Відповідно прийняті зміни до Закону сприятимуть відкритості, доступності та передбачуваності державної політики у сфері освіти, які закладені в основу Закону України «Про вищу освіту», – наголошують у Міністерстві освіти і науки.

НОВИЙ, ІЩЕ НОВІШИЙ

Цього року дипломи про вищу освіту різнитимуться дизайном і друкуватимуться на папері, адже їх централізова-

ДРУГОРІЧНИКІВ НЕ БЕРУТЬ

Дещо несподіваною новацією для вступників виявилася новина, що відтепер прийматимуть сертифікат ЗНО виключно 2015 року. Сертифікати минулих років вважаються недійсними. Згадаймо рік 2010-й. Тодішнє керівництво МОН внесло пункт про врахування сертифікатів минулих років в Умови прийому. На думку експертів, це був один із тих багатьох абсолютно непрофесійних кроків, які завдали великої шкоди системі освіти і які ми відчуватимемо впродовж багатьох років. На думку самих освітян, це був дешевий популізм і ще одна лазівка для не-

добросесних працівників багатьох приймальних комісій. Саме вони й сьогодні чинять певний тиск із метою унеможливлення прийняття цієї норми. Аналіз даних ЄДЕБО свідчить, що в цілому по країні щороку до приймальних комісій приходить понад 20–23 тис. тих, хто складав ЗНО в попередні роки. Тобто це абітурієнти, які чомусь не стали студентами раніше. Здебільшого – далеко не найкращі абітурієнти. То чи варто приймати середняків, відвертих другорічників, які своєчасно не вступили або їх не пустили до вищої. Так чи інакше, але вони створюють конкуренцію кращим. Конкуренція в

цьому разі відбувається далеко не за рівних умов. Це викривлення принципу рівного доступу до вищої освіти, стверджують аналітики. Є ще одна причина, через яку недоцільно враховувати сертифікати, видані в попередні роки. Програми ЗНО з деяких предметів за 8 років проведення змінювалися кілька разів. Жодного року Український центр оцінювання якості освіти не продукував тестів, які можна порівнювати між собою. Тобто склалася ситуація, яку навряд чи можна назвати рівним доступом до вищої освіти. Але ж ЗНО запроваджували саме з цією метою. Адже коли не було ЗНО, абітурієнт

не міг принести до університету результати вступних іспитів, які він складав 3–4 роки тому, і просити зарахувати ці результати під час конкурсу. Однак іще все може повернутися на кола Дмитра Табачника. Громада має знати, що нині кожен дев'ятий зареєстрований абітурієнт уже має сертифікат з минулих років. Після нескладних підрахунків стає очевидно, що приблизно кожен сьомий цьогорічний випускник, успішно пройшовши ЗНО, може або не вступити, або вступити не туди, куди хотів, якщо буде знову дозволено користуватися «винаходом» Табачника.

НАВЧАННЯ

СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ І ЗМІЦНЕННЮ ПРОФСПІЛОК В УКРАЇНІ

Цього року в Федерації професійних спілок України відбулася визначна подія – розпочав роботу дансько-український проект, який має на меті посилити внесок профспілок у забезпечення гідної праці, захист прав працівників та демократизацію України. Проект буде реалізовано протягом трьох років силами ФПУ у співпраці з Об'єднаною федерацією робітників Данії, за підтримки Міністерства закордонних справ Данії та Європейської програми сусідства.

Роман ПІДРУЧНИЙ

учасник другої групи дансько-українського навчального проекту

ДОСВІД

10 травня розпочала навчання друга група учасників проекту, до складу якої увійшло 20 профспілкових лідерів з усієї України. Семінар тривав шість днів на базі гостинного Навчально-методичного центру профспілок м. Чернігова. Проводив заняття Пер Айзенрайх – міжнародний викладач і тренер Об'єднаної федерації робітників Данії – ЗФ, найкращий майстер своєї справи.

Методику викладання та форму проведення семінарів, які використовує Пер Айзенрайх, можна охарактеризувати як унікальні. Це не нудне конспектування лекцій. Завдяки постійному діалогу викладача зі слухачами відбувається обмін досвідом та знаннями. Під час кожного тренінгу учасники спілкувалися в малих групах, кожен мав можливість висловити свою думку з того чи іншого питання, обґрунтувати і довести колегам своє бачення вирішення поставлених завдань.

Кожен день був інформаційно насичений. У перший день навчання ми розглядали тему «Система та методи профспілкового навчання Данії». Пер Айзенрайх розповів про структуру Об'єднаної федерації робітників Данії – ЗФ, яка має 78 філіалів по всій державі та налічує майже 340 тис. членів профспілки. У ЗФ діють чотири навчальні центри, де члени профспілки отримують необхідні знання та мають змогу підвищувати свою кваліфікацію. ЗФ надзвичайно багато уваги приділяє освіті своїх членів. Свого часу Пер Айзенрайх сказав: «Освіта не є гарантією отримання роботи в майбутньому! І з цим не можна не погодитися!»

Пер Айзенрайх також розповів про «Базові функції профспілок та їх головні послуги для членів профспілок», про відрухання профспілкових внесків у Данії та подальше використання цих коштів профспілкою.

Пенсійний вік у Данії і для чоловіків, і для жінок починається у 65 років. Саме тоді держава починає виплачувати пенсію. Але завдяки створенню «пенсійного» фонду людина, яка працювала та відраховувала внески до цього фонду, може вийти на пенсію в 60 років і отримувати пенсію з фонду.

Крім того, у Данії діє фонд, кошти якого використовують-ся тільки на освіту членів проф-

спілки, їх перекваліфікацію – на потреби та утримання навчальних центрів. Пер Айзенрайх протягом усього часу спілкування наголошував: «Якщо ти чогось хочеш досягти у житті, ти маєш постійно вчитися». І профспілка ЗФ завжди в цьому підтримує своїх членів.

Профспілка також надає потужну юридичну допомогу членам профспілкової громади. На законодавчому рівні обстоює їхні права та обов'язки як перед роботодавцем, так і в судових органах.

Один із навчальних днів був присвячений вивченню теми «Роль колективних договорів у регулюванні трудових відносин».

У Данії традиція укладання соціальними партнерами колективних договорів, за допомогою яких регулюються умови праці та її оплата, склалася давно. Таким чином, соціальні партнери відіграють центральну і позитивну роль на данському ринку праці, який є одним із найбільш стабільних та безконфліктних ринків праці у світі. Соціальні партнери несуть відповідальність, пов'язану з укладанням колективних договорів, їхні відносини базуються на традиції взаємодовіри та діалогу, хоча інтереси часто суперечать.

Колективно-договірне регулювання є важливою складовою системи данського ринку праці, яку також називають данською моделлю, що базується на розподілі функцій між державою та соціальними партнерами. Втручання держави у регулювання умов праці та її оплату мінімальне доти, доки соціальні партнери мають можливість вирішити проблеми власними силами. Основою данської моделі є існування сильних організацій соціальних партнерів, укладення між ними договорів про співпрацю та дотримання соціальними партнерами обов'язку виконувати домовленості.

Багато років у Данії існує традиція укладання колективних договорів терміном на два роки. Проте трапляються винятки, коли договори укладають на один, три чи навіть чотири роки. Завдяки до закінчення терміну дії колективного трудового договору роботодавці розпочинають переговори, на яких обговорюють зміни, які вони хотіли б внести в чинний договір.

За місяць до переговорів профспілки, які представляють інтереси робітників конкретного підприємства, надсилають пропозиції своєму національному об'єднанню, наприклад Федерації, у яких враховані вимоги

членів профспілки щодо покращення умов колективного договору. Члени профспілки висувають свої вимоги на зборах, що відбуваються на кожному підприємстві, чи на загальних зборах регіональних відділень профспілки.

Звичайні вимоги, що їх висувають до нового договору, поділяються на загальні та специфічні. Загальні вимоги охоплюють такі питання, як рівень оплати праці, мінімальна заробітна плата, поправки до заробітної плати у зв'язку зі зростанням прожиткового мінімуму, тривалість робочого дня, відпустки, розмір відпускних, позмінна робота, термін дії договору. Специфічні вимоги обговорюються безпосередньо між профспілкою і організацією роботодавців відповідної галузі і можуть стосуватися надбавок за особливі умови пра-

цесу переговорів. Статистика свідчить, що більшість ключових посад обіймають чоловіки. Тим часом мені було приємно відзначити, що у нашій другій групі перевага в кількості належала жінкам – із 20 слухачів чоловіки становили лише третину.

Дуже цікавою виявилася тема «Теорія і практика конфліктів» завдяки кожному її представникові зможе виконати всі поставлені перед нею завдання, проявити себе як найрезультативніша група і з гордістю показати, що ми здатні посилити внесок профспілок у забезпечення гідної праці, у захист прав працівників та демократизацію України на шляху до євроінтеграції.

Ми, молоде покоління, маємо зробити все для досягнення результатів, які очікує отримати дансько-український проект. Ми зможемо брати участь у соціальних діалогах на рівні міста, району, області. Підвищимо обізнаність працівників у питаннях їхніх трудових прав на українському ринку праці. Створимо нові профспілкові організації, що приведе до збільшення кількості підприємств та організацій з укладеними колективними договорами. Збільшимо представництво молоді у складі виборних профспілкових органів. Ми зможемо створити у кожній області України осередки профспілкових активістів для організації заходів, навчання та надання консультативної допомоги. Будемо всіляко залучати до сфери діяльності профспілок нових працівників, що збільшить профспілкову членство.

ці, за вислугу років, за понаднормову працю, виплат у разі звільнення, умов роботи представників профспілок на підприємстві.

АКЦЕНТИ

Пер Айзенрайх – один із найкращих спеціалістів із переговорних процесів, тож під час заняття він багато часу приділив надзвичайно важливій темі «Техніка ведення колективних переговорів». Так, під час практичного тренінгу присутні дізналися, як саме треба готуватися до переговорів і як правильно їх вести, аби досягнути поставленої мети, на чому треба зробити акцент та на що слід звернути особливу увагу. У переговорному процесі дрібниць не буває. Не можна упустити якийсь питання чи не надати йому належного значення, адже саме воно може зіграти визначну роль у результатах переговорів.

Пер Айзенрайх розповів також про гендер як складову про-

та методи їх вирішення». Нашу групу поділили на менші підгрупи, у яких кожен отримав своє завдання, але всі вони буди пов'язані з певним конфліктом. Основна мета кожного – знайти вихід із конфліктної ситуації. За цим процесом уважно спостерігав Пер Айзенрайх і час від часу давав свої рекомендації та поради. Усі «конфлікти» були благополучно вирішені.

ЗАМІСТЬ РЕЗЮМЕ

Під час семінару я познайомився з учасниками нашої групи. Це дуже приємні, енергійні й талановиті люди, які вже набули певного досвіду у профспілці, знають її найбільш «болючі» місця та проблеми, з якими стикаються щодня. Та завдяки своїй наполегливості, умінню та знанням вирішувати усі наболілі питання. Мені пощастило навчатися разом із ними. Я впевнений, що саме наша група

Окремо хочу подякувати за неординарні методи викладання, за індивідуальний підхід до кожного слухача проекту та надані знання і вміння чудовому викладачу Перу Айзенрайху. Також слова подяки – перекладачів Анні Береговій за уміння не просто перекладати слова та речення, а й за прагнення точно передати смислове значення, яке висловлювали слухачі. Дякую куратору проекту Катерині Литвиненко за постійну турботу про групу під час навчання. Також велика подяка директору чернігівського Навчально-методичного центру профспілок Ірині Дорожкіній та всьому його колективу за гостинність. Я буду радий знову зустрітись з усіма вами.

Хочу висловити щирі подяки всім, хто долучився до організації проекту, – Федерації профспілок України та Об'єднаній федерації робітників Данії – ЗФ.

Будьте впевнені у нас! Ми вас не підведемо!

ЗАПОРІЖЖЯ

ТАБОРИ ЗАПРОШУЮТЬ НА ОЗДОРОВЛЕННЯ

У нинішніх складних умовах економічної кризи у Запорізькому регіоні вдалося належно підготувати дитячі оздоровчі заклади, їх матеріальну базу для прийому дітей на відпочинок. Звичайно, це велика заслуга трудових колективів, профорганізації, органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, власників таборів.

Анатолій ЧЕРЕПЕХІН

Більша частина оздоровчих таборів області розташована на узбережжі Азовського моря. Піщаний пляж, чудові кліматичні умови, морські купання в поєднанні з раціональним харчуванням дають позитивний оздоровчий ефект, благотворно впливають на організм дітей, що приїждять на відпочинок.

Дитячий оздоровчий заклад «Лісова пісня» (директор Алла Демченко) розташований у живописній зоні Алтагирського лісництва на березі теплої Молочної лимани Азовського моря. На території закладу діє двоповерховий лікувальний корпус. Тут працюють кабінети для масажу і фізіопроцедур, стоматологічний кабінет, зали ЛФК і гімнастики. У затінку дерев розташована спеціальна кімната за типом соляної шахти.

Діти залюбки займаються аквааеробікою у плавальному басейні, наповненому природною артезіанською водою, яка піднімається з глибини 120 метрів.

Нещодавно збудовано скелетром, де під керівництвом досвідчених тренерів проводяться заняття. Діти мають змогу відчувати себе справжніми скелетрами, випробувати свої сили і перемогти страх висоти. Багато чого цікавого є в «Лісовій пісні».

У Бердянську працює знаменитий дитячий оздоровчий заклад «Красная гвоздика». Цей унікальний куточок щасливого дитинства заробив собі слави ще за часів роботи його видатного директора Леоніда Стовбуна, який присвятив улюбленій справі 22 роки.

Справу, розпочату батьком, продовжує дочка Тетяна Леонідівна. «Красная гвоздика» стала взірцем для всіх оздоровчих закладів області.

В основі виховної оздоровчої стратегії закладу – привітність, гостинність, професіоналізм і відповідальність обслуговуючого персоналу, насичена розважальна програма. Для дітей проводяться майстер-класи за одинадцятьма напрямками, розроблено сім спеціальних програм з інноваційними технологіями для фізичного і творчого розвитку дітей, такі як «Гвоздика-медіа», «Аквamarin», «Арт-студія», «Модно бути здоровим» та ін.

В оздоровчому закладі «Салют» (директор Євгенія Кузнецова), розташованому в смт Кирилівка Якимівського району, із дітьми працюють досвідчені вожаті та вихователі.

Усі програми відрізняються яскравою різноманітністю, професійною постановкою унікальних сценаріїв. Усі вожаті мають хореографічну і театральну підготовку, що робить шоу незабутніми та видовищними.

Найбільш цікавими та захоплюючими заходами з народними гуляннями, виступами скоморохів, фокусників і циркових артистів є проведення ярмарків. Конкурс «Старті-нейджер» і танцювальні бали збирають усіх любителів танцю. Діти танцюють бальні, народні та сучасні композиції на звання кращого виконавця. Ніхто не залишається без солодких призів і подарунків.

Оздоровчий заклад «Прометей» (директор Олена Куценко), що розташований у м. Приморськ на березі Азовського моря, має багаторіч-

ні традиції. Щороку тут приймають дітей на оздоровлення і відпочинок не тільки із Запорізької області, а й з інших регіонів України. Для повноцінного відпочинку створено всі належні умови. Дітей розміщують у кімнатах по 3–5 осіб. На високому рівні проводяться тематичні й спортивні заходи, але найголовніше – це тепле море, гарні кліматичні умови та уважний і відповідальний персонал.

Велика увага приділяється медичному обслуговуванню дітей. Як правило, у таборах працюють досвідчені лікарі-педіатри, що мають багаторічний досвід роботи з дітьми.

Безпечному відпочинку дітей в оздоровчих закладах приділяється велика увага. Технічний інспектор праці облпрофради разом із відповідними службами підприємств і установ здійснюють постійний контроль за виконанням законодавства за охорони праці в позаміських таборах.

Підвищенню якості оздоровчої роботи з дітьми сприяє започаткований ФПУ щорічний Всеукраїнський огляд роботи профспілок і трудових колективів оздоровчих закладів на краю організації оздоровлення та відпочинку дітей.

Робота оздоровчих закладів з організації повноцінного відпочинку дітей, участь у цьому процесі профспілкових організацій обговорюється на оперативних нарадах в облпрофаді, галузевих профспілок, висвітлюється в засобах масової інформації.

Позаміські дитячі оздоровчі заклади чекають на відпочинок і оздоровлення дітей із різних регіонів України.

ДНІПРОПЕТРОВЩИНА

ДІТИ БУДУТЬ ЗАДОВОЛЕНІ

Із 38 дитячих оздоровчих закладів підприємств, що відкриваються цього літа на Дніпропетровщині та на морському узбережжі, комунальники мають 6, чотири з яких перебуває на балансі обкому профспілки працівників ЖКГ, місцевої промисловості і побутового обслуговування населення.

Віктор КОВРИГА

Табір «Комунарець» розташований у с. Могилів Царичанського району у мальовничому місці на березі річки Оріль і розрахований на 320 відпочивальників. Для них тут створено всі умови, організовано якісне 6-разове харчування. Наступного року «Комунарець» відзначатиме своє 40-річчя. За цей час тут відпочили десятки тисяч дітей. Усім дуже подобається ця перлина радості, в чому велика заслуга колективу закладу, який піклується про кожного з них. Як і завжди, обком профспілки цього року за участі господарників галузі доклав чимало зусиль для підготовки закладу до відкриття. Було перекрито дах над деякими корпусами, оновлено очисну систему, відремонтовано ідально – її стіни чудово оздобили відомим петриківським розписом, оновлено приміщення житлових корпусів, придбано нові меблі. На урочистій лінійці голова обкому профспілки Анастасія Демідова подякувала всім, хто долучився до організації цього

свята дитинства. Добрі слова лунали на адресу керівників комунальних підприємств і профспілкових комітетів, колективу закладу (начальник Ірина Бараннік, технічний директор Дмитро Вовк). Загалом, за її словами, у шести дитячих закладах зараз відпочивають близько тисяч дітей, у тому числі із малозабезпечених родин, інтернатів, а табір «Корчагінець» прийняв 50 дітей із зони АТО. У таборі «Комунарець» також оздоровлюються і одночасно поповнюють багаж знань кращі учні Малої академії наук і переможці олімпіад, які за свої успіхи отримали безкоштовні путівки.

З привітаннями до учасників заходу звернувся заступник голови Дніпропетровського обласного об'єднання профспілок Юрій Чернов, голова Дніпропетровського міського профспілки ЖКГ Тамара Суділовська, представник громадської організації «Українська перспектива» Марія Пустова та ін. Вони побажали малечі цікавого і корисного відпочинку. 19 червня також розпочалася перша зміна у таборі «Лісова казка» Дніпропетровського обкому профспілки працівників освіти і науки.

РІВНЕНЩИНА

У ГОРИНІ ВЕСЕЛО ТА ЦІКАВО

Профспілковий санаторій «Горинь» один із перших розпочав літній оздоровчий сезон, гостинно прийнявши вже 17 червня дітей-відпочивальників у першу оздоровчу зміну.

Тамара СТЕЦЮК

З підсумками зміни головної лікарки санаторію Лариса Шишківська чітко бачить, які заходи зарекомендували себе найкраще, а що треба «підтягнути», щоб оздоровча кампанія нинішнього літа пройшла на найвищому рівні.

У першу зміну у санаторії відпочивало 117 школярів з усіх районів області. Серед них є знайомі обличчя – ці діти приїждять не вперше, а деякі – новачки. Але і першим, і другим тут комфортно й весело.

«Працівники санаторію починаючи з весни встигли зробити всі поточні ремонти у кімнатах та санвузлах, тож дітям у таборі – чисто і свіжо. На харчування ніхто не нарікає – шестиразове, смачне і поживне, а для тих, хто потребує за станом здоров'я дієтичних страв – готують окремо. В лікувальному корпусі діють фізіотерапевтичні кабінети, дітки регулярно п'ють фіточаї. Всі процедури здійснюються під наглядом лікарів, для кожної дитини прописують індивідуальний питний режим із вживанням чудодійної степанської води», – розповідає Лариса Шишківська. Завдяки відповідальним за культурно-масову роботу в оздоровничі – Павлу Миронцю та Марині Вавулич, а також вихователям із числа студентів-практикантів Тернопільського педінституту часу нудувати дітям просто немає. Спортивні змагання, різноманітні розваги та конкурси – щодня. Вже визначено Містера і Міс «Горині» в першому заїзді, названо команду-переможницю у «Козачких забавах», відбулася першість із футболу, минула «Битва хорів». І ще ще не все – школярі побувають на виставах лялькового театру, підуть у похід тощо. Адміністрація санаторію планує, що цього літа тут проїдуть чотири дитячі оздоровчі зміни.

КИЇВ

НА КОНТРОЛІ У ПРОФСПІЛОК

Заступник голови Об'єднання профспілок, організації профспілок у м. Києві «Київська міська рада профспілок» Володимир Любарець і начальник управління охорони праці та здоров'я – головний технічний інспектор праці міськпрофради Василь Якібчук відвідали з перевіркою дитячий заклад оздоровлення та відпочинку санаторно-готельного типу «Дружний» ПАТ «Київський завод «Радар», що в м. Ірпінь Київської області (директор Валерій Смоловий).

Тетяна РУБАН
«ЛВ»

Під час перевірки особливу увагу звертали на якість питної води, відповідність харчування вимогам, що висуваються до організації дитячого харчування. Крім того, пе-

ревіряли протипожезну безпеку, технічний стан будівель і споруд, що перебувають на території табору, умови проживання дітей, надання оздоровчих послуг.

Ідально. Налагоджено 5-разове повноцінне харчування (продукти закупляють напряму у виробників, що дає змогу зменшити вартість харчування та самої путівки). За необхідності замовляють дієтичні та лікувальні столи. У профлікувально-лікувальному корпусі діють басейн, кабінети для масажу, аерофі-

тотерапії, фізіопроцедур, водолікування, зала ЛФК. Усі оздоровчі процедури здійснюються під наглядом кваліфікованих медичних працівників. За словами перевіряльників, такі заходи допомагають виявити недоліки та оперативніше їх усунути, адже це сприятиме забезпеченню безпеки дитячого відпочинку.

ЗАХИСТИМО СВОЇ ПРАВА

ПРО ОСКАРЖЕННЯ ЗМЕНШЕННЯ РОЗМІРІВ ПЕНСІЙ ПРАЦЮЮЧИХ ПЕНСІОНЕРІВ

Три місяці поспіль працюючим пенсіонерам, залежно від виду одержуваної пенсії та місця роботи, пенсія виплачується у розмірі 85%, але не менш ніж півтора прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, або припинено їй виплату (працюючим на посадах державних службовців та іншим). Федерацією профспілок України і членськими організаціями всіх рівнів проводиться робота, спрямована на захист порушених прав працюючих пенсіонерів. Зокрема, питання щодо необхідності поновлення раніше діючого порядку виплати пенсій у період роботи порушувалося перед Президентом, Урядом, парламентськими фракціями і групами, народними депутатами України, Уповноваженим Верховної Ради з прав людини. Під час нарад, зустрічей із профактивом надається інформація щодо порядку оскарження зменшення/припинення виплати пенсій у судових органах. Надаються зразки необхідних документів (звернення до органів Пенсійно-

го фонду України та позовної заяви до суду) та допомога по їх складенню. Слід зазначити, що на розгляд Верховної Ради України депутатами подано низку законопроектів, якими пропонується відновити порядок виплати пенсій працюючим пенсіонерам, що діяв до запровадження Закону України від 2 березня 2015 року №213-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення» (реєстр. №2698, №2780, №2761, №2738, №2715). Зазначене питання порушено у вимогах профспілок та підтримано під час пікетування Верховної Ради і Кабінету Міністрів, проведеного протягом травня – червня ц.р.

З метою прискорення вирішення зазначених проблем проведено зустрічі представників профспілок із Головою Верховної Ради Володимиром Гройсманом і представниками депутатських фракцій, де підтримано пропозиції профспілок щодо включення

до порядку денного парламента законопроекту про відновлення повного обсягу пенсійного забезпечення для працюючих пенсіонерів, реєстр. №2698.

Разом з тим, у зверненнях до Федерації профспілок членські організації, члени профспілок під час зустрічей з профактивом на місцях порушують питання щодо можливості та необхідності оскарження

зменшення/припинення виплати пенсій у судових органах.

Для тих працюючих пенсіонерів, які хочуть скористатися правом захисту своїх прав у суді, публікуємо зразки необхідних документів.

Управління соціального страхування та пенсійного забезпечення апарату ФПУ

ЗРАЗОК 1

Управління Пенсійного фонду України
у _____ районі
м. _____

(П.І.Б. пенсіонера)

який проживає за адресою:

ЗАЯВА

З _____ року перебуваю на обліку в Управлінні Пенсійного фонду України у _____ районі м. _____ та отримував пенсію за віком у розмірі _____ грн. Продовжую працювати. У квітні 2015 р. з моєї пенсії було утримано _____ грн, внаслідок чого я отримав пенсію в розмірі _____ грн.

Вважаю, що Управління Пенсійного фонду України у _____ районі м. _____, утримавши частину пенсії, порушило моє право власності, встановлене ст. 41 Конституції України.

Відповідно до Закону України «Про звернення громадян», прошу надати аргументовану відповідь про підстави утримання з моєї пенсії суми, належної мені до виплати, з посиланням на рішення, прийняті відповідними органами Пенсійного фонду України, а також надати копії таких рішень.

« _____ » _____ 2015 р.

(підпис)

ЗРАЗОК 2

До _____ районного суду м. Києва

Позивач: Карпенко Іван Степанович, реєстраційний номер облікової картки платника податків 000000000, місце проживання: вул. Сабурова, буд. 1, кв. 1, м. Київ, поштовий індекс 02100 засоби зв'язку: тел. _____

Відповідач: Управління Пенсійного фонду України в _____ районі м. Києва, місце знаходження: вул. Київська, буд. 15, м. Київ, поштовий індекс 02094 засоби зв'язку: тел. _____

Адміністративна позовна заява про визнання нечинним та скасування рішення, зобов'язання вчинити дії

З 19 липня 2012 року перебуваю на обліку в Управлінні Пенсійного фонду України у _____ районі м. Києва та отримую пенсію за віком у розмірі 3000 грн, призначену відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Після призначення пенсії продовжую працювати.

З квітня 2015 року з моєї пенсії щомісячно утримується 450 грн, унаслідок чого я отримую пенсію в розмірі 2550 грн. Звернувшись до Управління Пенсійного фонду України у _____ районі м. Києва щодо причини зменшення розміру пенсії (додаток 1) я отримав відповідь (додаток 2), що з 1 квітня 2015 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення» (№213-VIII), яким передбачено здійснення виплати призначеної пенсії працюючим пенсіонерам у розмірі 85%, але не менш ніж півтора прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність. При цьому порядок виплати пен-

сії працюючим пенсіонерам, встановлений цим Законом, поширено на всіх пенсіонерів незалежно від часу призначення пенсії. Вважаю, що утримання з моєї пенсії здійснено з порушенням моїх конституційних прав.

Статтею 22 Конституції України гарантуються права і свободи громадян, які не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Статтею 41 Конституції України визначено, що власність громадян є непорушною. Призначена мені пенсія є моєю власністю, а тому позбавлення мене частини моєї пенсії, а саме утримання 15% від призначеного розміру, є нічим іншим, як примусовим вилученням частини моєї власності. Цією ж статтею Конституції України встановлено, що таке вилучення власності може бути застосоване виключно за рішенням суду у випадках, обсягах та порядку, встановлених законом. Мені не відомо про існування будь-яких рішень будь-якого суду про застосування до мене утримання частини пенсії.

Крім того, статтею 58 Конституції України передбачено, що закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи. Мені пенсія призначена у 2013 році, тобто до набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення» (№213-VIII), а отже, поширення порядку виплати пенсії працюючим пенсіонерам, встановленого Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення» (№213-VIII), незалежно від часу призначення пенсії, порушує мої конституційні права (стаття 58 Конституції України).

Відповідно до статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи

зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та в спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Стаття 68 Конституції України передбачає, що кожен зобов'язаний неухильно дотримуватися Конституції України та законів України, не зазіхати на права і свободи, честь і гідність інших людей. Норми Конституції України є нормами прямої дії, і всі закони та нормативно-правові акти мають відповідати Конституції України. Органи Пенсійного фонду України мають керуватися, в першу чергу, нормами Конституції України як акта вищої юридичної сили. Управління Пенсійного фонду у _____ районі м. Києва мало керуватися нормами Конституції України, яка має вищу юридичну силу, щоб не допустити порушення моїх конституційних прав. В умовах постійного стрімкого зростання цін та тарифів на найнеобхідніші товари та послуги зменшення виплати пенсії негативно позначилося на моєму матеріальному становищі. Я змушений продовжувати працювати, оскільки призначений розмір моєї пенсії не забезпечує задоволення моїх життєвих потреб та достатній життєвий рівень, і не підвищується належним чином. Вилучення Управлінням Пенсійного фонду у _____ районі м. Києва частини належної мені пенсії ще більше погіршує мій матеріальний стан та призводить до порушення мого конституційного права на достатній життєвий рівень.

Згідно з принципом верховенства права, закріпленим у статті 8 Кодексу адміністративного судочинства України, суд при вирішенні справи керується принципом верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Відповідно до частини 4 статті 9 Кодексу адміністративного судочинства України у разі невідповідності нормативно-правового акта Конституції України, закон України, міжнародному договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною

Радою, або іншому правовому акту суд застосовує правовий акт, який має вищу юридичну силу.

Вважаючи на те, що діями Управління Пенсійного фонду у _____ районі м. Києва грубо порушено мої права, прямо встановлені Конституцією України, керуючись конституційним принципом верховенства права та статтями 19, 22, 41, 58 і 68 Конституції України, згідно з частиною 1 статті 6, статті 8, 9, підпунктом 1 частини 2 статті 17, підпунктом 4 частини 1 статті 18, частиною 2 статті 71, статтями 104, 107, 160, 162 Кодексу адміністративного судочинства України,

прошу:

1. Прийняти позовну заяву до розгляду та відкрити провадження в адміністративній справі.
2. Визнати рішення Управління Пенсійного фонду України у _____ районі м. Києва про утримання частини призначеної мені на законних підставах пенсії з 1 квітня 2015 року протиправним та скасувати.
3. Зобов'язати Управління Пенсійного фонду України у _____ районі м. Києва поновити мені виплату пенсії з 1 квітня 2015 року у призначеному розмірі 3000 грн.
4. Стягнути з Управління Пенсійного фонду України у _____ районі м. Києва суму недоотриманої пенсії за період з квітня по травень 2015 року у розмірі 900 грн.

Додатки:

1. Квитанція про сплату судового збору.
2. Копія заяви до Відповідача про роз'яснення причин зменшення розміру виплачуваної пенсії (№ _____ дата _____).
3. Копія відповіді управління Пенсійного фонду України у _____ районі м. Києва (лист від _____ № _____).
4. Копія позовної заяви та додатних документів для Відповідача (додатки 1 і 2).

« _____ » _____ 2015 р. _____ / підпис /

У центрі міста цього дня було не надто велелюдно

Дівчата також долучилися до змагань

Рух – це життя

Кирило ЛАТИШЕВ, «ПВ»

Фото автора

Триденні вихідні з нагоди Дня Конституції України як завжди були багаті на різні культурні події. З-поміж безлічі заходів та святкувань найбільш втішає той факт, що значна їх частина присвячувались спортивним змаганням. Так, 28 червня в столиці пройшли міжнародні змагання з триатлону на олімпійську та спринтерську дистанції в рамках етапу Кубка Європи. Мета заходу – популяризація активного способу життя та спортивного іміджу країни за підтримки Європейської Федерації триатлону, Федерації триатлону України та Київської міської держадміністрації.

Маршрут змагань пролягав історичними місцями столиці: стартувавши на Поштовій площі, спортсмени фінішували на Контрактовій. Три класичних етапи випробувань склалися з плавального, велосипедного та бігового, відповідно до певного виду дистанції. Більш ніж 100 учасників з різних країн взяли участь у змаганнях та намагалися здобути першість на дистанціях. Приємно, що на олімпійській дистанції етапу Кубка Європи перемогу отримали представники України.

При цьому кожен глядач відчував дух змагання та олімпійську завзятість учасників. Такі заходи відіграють важливу роль у формуванні здорового способу життя, приваблюють молодь долучитися до спортивних видів відпочинку та активного виду розваг. Адже спортивні змагання – це не лише корисно, а й цікаво та азартно.

Головне – участь, а перемога – здолати дистанцію до кінця

В очікуванні господарів...

Один з переможців

Етап змагання – велосипедний заїзд

ІЩО Ж ВИМАЛЬОВУЄТЬСЯ?

Передусім сама художниця, Марія Аристиду. Вона кіпріотка, але, як пишуть, постійно мешкає у Великобританії. Та зрештою, не це головне. Марія – ілюстратор і дизайнер тортів, проте, окрім цього, малює неперевершені картини за допомогою кави. З одного боку, таким видом мистецтва

на сьогодні оволоділо вже чимало обдарованих людей – як завжди і в будь-якому виді й жанрі. Та мабуть, конкуренція лише стимулює – причому як піонерів справи, так і всіх, хто приєднався згодом. І до слова, переконаєшся: здебільшого що незвичніша, модерніша техніка в образотвор-

чості, то активніше митці прагнуть реалістичного зображення. А це, як на мене, серед головних позитивів. Марія розповіла у facebook, що одного разу працювала над якимсь проектом і випадково розлила на нього каву. «Варто б засмутитися, але мені стало цікаво, як можна застосувати каву в мистецтві». Тож і почала малювати картини кавою. Причому використовує

кілька її видів: американо, еспресо, а також особливі кіпрські сорти. Кількість (як правило, п'ять сортів) та різноманітність матеріалу, з яким вона працює, відповідає за гру тіней і світла. «Я пишу так, як писала б аквареллю: намагаюся за допомогою різних сортів і марок одержати потрібний відтінок» (bird.depositphotos.com). Марія Аристиду малює портрети, героїв мульт-

фільмів, звірів і птахів, пейзажі – все, що їй до вподоби. Малюнки справді вражають, вони впізнавані й довершені. Про цю художницю дізналися й заговорили після того, як відомий актор Х'ю Лорі виклав свій портрет її роботи у facebook, назвавши його пречудовим. Малюнок швидко розійшовся, в Марії з'явилися тисячі шанувальників. І їхня кількість дедалі примножується.

ІСТОРІЯ Й ЕКРАН

СЛОВО ПРО «СЛОВО»

Тетяна МОРГУН

спеціально для «ПВ»

Харків давно й незмінно приваблює кінематографістів. Ще за радянських часів на великому екрані у добре відомих кіноманам фільмах «засвітлилися» Держпром, і Дитяча залізниця, й славетний сад імені Тараса Шевченка. А 2011 року під час зйомок стрічки «Матч» Харків постав у образі окупованого Києва. Сотні харків'ян знімалися у масовках, нагадує *segodnya.ua*. Нині, пише джерело, відомий режисер Тарас Томенко звернув погляд на харківський будинок, який називається «Слово» (інакше кажучи – Будинок письменника). У 20-ті роки минулого століття тут жили Павло Тичина, Микола Хвильовий, Володимир Сосюра та десятки інших представників яскравої генерації видатних українських митців. Для мешканців було створено умови, як на ті часи небачені: встановлено телефони, обладнано пральню й навіть соларій. Проте вже в 30-ті роки, у розпал сталінських репресій, майже всіх письменників було або розстріляно, або відправлено до таборів.

Про ці події й розповідалиме майбутня кінострічка, а знаменитий будинок «Слово» на вулиці Культури перетвориться на знімальний майданчик. Тарас Томенко розповів згаданому джерелу, що фільм буде драматичним та інформативним водночас. Режисерів важливо акцентувати трагічні повороти почуттів і долі, які й визначали ту чи іншу поведінку людей, що населяли «Слово», – передусім болісний перехід від вітшення й світлих надій до відчуття чорної хмари, тиску, остраху, жаху. Період, коли «йти в красивіє уюты» практично неможливо, треба робити вибір, ухвалювати важке остаточне рішення. Письменник (поет) і влада – питання одвічне, sacramентальне, але, мабуть, ніколи його «розв'язання» не супроводжувалося такою масовою, такою кривавою трагедією, як це сталося за сталінщини, коли – за малим винятком – опозиція коштувала життя, а добровільне чи вимушене «за» – самоповаги й народного визнання.

Як, між іншим, не пригадати зримо змальований Михайлом Булгаковим у «Майстрі й Маргариті» Будинок Драмліту! Будинок, де в усіх є хатні робітничі, фасад – з чорного мармуру, а в під'їзді чергує швейцар у кашкеті із золотим галуном. Отже, які драми відбувалися в першій столиці України, в загадковому будинку «Слово», які події в ньому змінили хід історії?

...Деякі сцени знімуть тут-таки, зокрема в квартирі №12, де живе правнучка Павла Тичини й де збереглися шпалери та ремонт того часу. А помешкання 1930-х років інших українських письменників відтворюють у спеціально збудованому павільйоні (*segodnya.ua*). Уже хочеться побачити цей фільм. Та хоч сценарій і виграв конкурс Держкіно, фінансова підтримка держави збарилася: у бюджеті бракує грошей.

ПРИКМЕТИ ДОБИ | КРАЇНА МРІЙ І... ПАРАДОКСІВ

ЧЕКАЮЧИ НА СВЯТО СПІЛЬНОЇ МОВИ

Тетяна МОРГУН

спеціально для «ПВ»

Либонь, національна самобутність, національна єдність і культура суспільно-особистісних взаємовідносин – не одне й те саме. Треге, вочевидь, навіть суттєвіше для більшості об'єктивного оцінювання нас із боку дружнього чи не вельми дружнього середовища в глобалізованому світі. Якщо взагалі казати про те, що західні цінності становлять для нас інтерес. Утім, і тут не все так просто, надто з огляду на вищесказане. Скажімо, Канада, віддалений домініон Британської імперії, принципів, але не дуже вдало формувала свою національну самобутність, а ось маленька Шотландія під боком у Англії зберегла її, попри понад два століття залежного існування. І що ж? Саме Канада цікавить сьогодні європейців як у плані різнобічних двосторонніх зв'язків, у тому числі й культурних, так і щодо імміграції, й таке враження, що головна мотивація тут – передусім суспільна культура північної країни, тобто весь різноаспектний ареал усталених там взаємостосунків, офіційних і неофіційних. Попри цілу низку пережитих соціально-політичних катаклізмів другої половини ХХ століття, канадці, пише wikipedia, дуже пишуться власною країною, передусім всезагальною системою охорони здоров'я, а також своєю полікультурністю. Зауважили?

Трапилася мені недавно на *uainfo.org* стаття відомого поета й парламентарія Євгена Рибчинського, який обурений пролонгованим байдужим ставленням нашої держави до підтримки й розвитку культури, до належної освіти громадян. Зокрема, автор пише, цитує: «Треба зазначити, що у сучасному світі... культура є центральним поняттям антропології, що охоплює увесь спектр явищ і людських стосунків... Отже, західна культура – це цілісна система моделей людської поведінки, які характерні для більшості членів суспільства і які не є результатом біологічної спадковості. Тобто те, як поведуть себе люди в контактах з іншими людьми, і є справжньою культурою». Рибчинський запитує: що є культура українського суспільства третього тисячоліття? Зрозуміло: йдеться про базис, який суворо ре-

гіаменту належну й відповідальну соціальну поведінку. Якщо пристати на таку точку зору – а вона видається слушною – то, мабуть, не варто спокшуватися, приміром, добре проведеним Днем української вишиванки чи переназванням дитини на «Михайлика» чи «Марічку». Самобутність, самоідентифікація – так. А культура? У вищезгаданому розумінні?

Один лише приклад. Уже понад 10 років у нас радісно вітають міжнародний фестиваль етномузики «Країна мрій», ініційований Олегом Скрип-

панівників, директор заради грошей готовий запліщити очі на те, що музеєм іздитимуть вантажівки, в наметах житимуть люди, а над старовинними дерев'яними будиночками, яким по кілька сотень років, запускать повітряні кулі. У Міністерстві просять не перебільшувати небезпеку. Заступник міністра Ростислав Карандєєв запевнив, що «ні в кого не підніметься рука зробити щось на шкоду музею». Проте, повідомляє джерело, такі піднялися. «Під фестиваль почали активно розшифрувати територію музею: там,

«Зелені ландшафти з дивиною традиційного українського побуту «Пирогово» у поєднанні з етнокультурним простором «Країни мрій» – це вибухонебезпечна суміш», – впевнені організатори (moemisto.com.ua).

кою, як і ті культурні заходи, що їх «КМ» проводить в Україні впродовж року. Але цьогоріч фестиваль змінив локацію – зі Співоче поле перемістився до музею національної архітектури й побуту «Пирогово». Чому – нам не пояснюють, а ось що з цього вишло, інформують. Так, з різних інтернет-повідомлень, а також сюжетів телеканалу «24» стало відомо, що самих працівників скансена «Пирогово» ніхто не запитував, їхньою думкою не цікавилися, відбулася домовленість лише з директором музею Ю. Бойком особисто, і це обурило його підлеглих. Ролік, який подає *glavnoe.ua*: «До Міністерства культури працівники «Пирогова» привели цапа Сметанку. Разом із музейниками він протестує проти керівника, який захотів проводити фестиваль на території музею...». За словами

де раніше засівали й росли пшениця та жито». Не приховувала розпачу працівниця музею, котра була в числі протестувальників біля Мінкультури, а згодом на території скансену з боєм коментувала ситуацію для телеканалу «24»: «Оце майданчик, який готується під «Країну мрій!». Й справді, на кадрах видно, як туди-сюди іздить трактор, оголюючи чималу територію. «Тільки керівництву, – веде далі кореспондент Альона Чернецька, – наші відеокадри підготовки до фестивалю не до душі. Охоронцям «згорі» надійшов наказ не випускати нас із музею». Сам директор, звичайно, до журналістів не виїшов. Отже, зайти було легко, вийти – неможливо, тож телевізійники мусли звернутися по допомогу до міліції. І навіть правоохоронцям довелося долати шгучні перепони.

КУДИ ПРИВОДЯТЬ «МРІЙ»?

Аврешті-решт, як задумали провести етнофестиваль, так і провели. Не допомогли працівникам музею ні ширі вболівання за улюблену справу, які віддають душу, сили, професіоналізм, ні їхній відчайдушний і дошкульний «аргумент» – білий цапик під Мінкульт з табличкою «Хочу бути директором у музеї».

Фестиваль був багатотематичним, яскравим, насиченим, з великими повітряними кулями й пасажирками в них. Та мимохіть думаєш: що ж є культура українського суспільства, чим у даному разі пишати, коли стільки ображених? Коли нова традиція потопталася в прямому й переносному сенсі по старій? Хіба не ясно, що культура – не

одяг, не масові гуляння, не дилломи, скільки їх не було б? Це передусім уміня слухати й чути, здатність до діалогу, взаємоповага й взаємоповага. Справжня інтелегентність. Стан душі. Або ж беззаперечне додержання норм соціальної етикету. «Емпірей», коротше кажучи, хоч і багато мовиться, бо й загальну нашу культуру, і самобутність, і збережен-

ня національних традицій – усете важливе, що справді могло б бути нашою національною гордістю та козирем в очах усього світу, насправді часто-густо підминає й побиває живучий аргументивний «людський фактор», для якого суспільна культура й моральні цінності – як наш, так і західні – порожній звук. Це що – замкнене коло?

СПОРТ

БУРСАК ВВАЖАЄ, ЩО НЕ ПРОГРАВ

Минулої суботи в Австралії відбувся поєдинок за титул чемпіона світу за версією IBO у суперсередній вазі. У бою за титул зішлись наш співвітчизник Макс Бурсак (31-4-1, 14 KO) та улюбленець місцевої публіки Зак Дан (18-0, 15 KO). Суперники відбули у рингу всі передбачені 12 раундів, двобій завершився перемогою австралійця за рішенням суддів (двічі 115-111 і 116-110). Початок бою залишився за українським боксером, у третьому раунді він навіть відправив суперника в нокаут. Але, вдаючи потужного удару, Макс зламав праву руку й надалі змушений був діяти практично виключно лівою. Звичайно, це позначилося на його можливостях боксувати. Тепер на Бурсака очікує операція, відновлення та тривала реабілітація.

МАСОВА ФІЗКУЛЬТУРА | НА ЗАКАРПАТТІ В СПАРТАКІДІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ ПОНАД 1400 УЧАСНИКІВ

МЕДИКИ ЙДУТЬ НА РЕКОРД

Працівники галузі охорони здоров'я Закарпатської області активно займаються фізичною культурою і спортом, особистим прикладом пропагують здоровий спосіб життя. Черговим рубежем спортивних досягнень медиків стала XV обласна галузева спартакіада працівників охорони здоров'я та санаторно-курортних закладів, яка відбулася в Ужгороді.

Сергій БАРАНЧИКОВ
спеціально для «ПВ»

Завдяки організаторам – управлінню охорони здоров'я облдержадміністрації та обласній організації профспілки працівників охорони здоров'я на галузевій спартакіаді було встановлено обласний, а можливо, і всеукраїнський рекорд масовості. На старт фінальних змагань в обласному центрі вийшли 1400 учасників у складі 48 команд! Допомогала організаторам у проведенні спартакіади обласна рада ФСТ «Спартак».

До програми спартакіади ввійшло 15 видів спорту, до суддівства змагань залучили кращих спортивних арбітрів краю. За підсумками змагань у міні-футболі та настільному тенісі перемогла команда Мукачівської центральної районної лікарні, у плаванні та перетягуванні канату – обласної дитячої лікарні. В сімейних стартах і більярді не було рівних спортсменам центру первинної медико-санітарної допомоги Мукачівського району. У шахах тріумфувала команда обласної клінічної лікарні ім. А. Новака, у шашках – Перечинської ЦРЛ. У кульовій стрільбі найвлучнішими виявилися спортсмени Ужгородського міського пологового будинку, а найсильнішими у гирьовому спорті – спортсмени ОКТМО «Фтизіатрія». У волейболі серед чоло-

Спортивна колона учасників змагань

На волейбольному майданчику

Переможців у сімейних стартах нагороджують начальник управління охорони здоров'я облдержадміністрації Василь Скрип (в центрі) та голова обласної організації профспілки працівників охорони здоров'я Володимир Турок

віків перемогу святкувала команда ДП «Санаторій «Сонячне Закарпаття» ПраТ «Укрпрофоздоровниця», а серед жінок – санаторію «Квітка полонини» ТОВ «Сузір'я». У легкоатлетичному кросі кращою виявилася Воловецька ЦРЛ, а в дартсі – обласна інфекційна лікарня. У армспорті перше місце поділили між собою спортсмени обласної клінічної лікарні ім. А. Новака, обласної стоматполіклініки та Тячівської ЦРЛ.

Найбільше призових місць з усіх видів спорту – 6 завоювали спортсмени Мукачівської ЦРЛ (головний лікар Юрій Головач, голова профкому Омелян Репетар). По 4 призові місця – в активі команд обласної дитячої лікарні (в.о. головного лікаря Євген Жупан, голова профкому Ольга Паламарчук), обласної клінічної лікарні ім. А. Новака (головний лікар Юрій Яцина, голова профкому Валентина Недашковська) та обласної стоматполіклініки (головний лікар Ростислав Лесів, голова профкому Михайло Мідянка). Загалом призерами змагань стали команди 23 закладів охорони здоров'я та санаторіїв.

За підсумками змагань у кожному виді нагородження призерів дипломами та медалями провели начальники управління охорони здоров'я облдержадміністрації Василь Скрип та голова обласної організації профспілки працівників охорони здоров'я Володимир Турок.

коротко

Фото: borba.com.ua

ВІЛЬНА БОРОТЬБА

ПОВНИЙ КОМПЛЕКТ НАГОРОД ЮНІОРСЬКОГО ЧЕ

22-27 червня у Стамбулі (Туреччина) проходив чемпіонат Європи з вільної боротьби серед юніорів, в якому за нагороду турніру змагалися 244 спортсмени із 30 країн континенту. Україну представляли 16 юних атлетів.

Наші юніори у Туреччині виборили повний комплект нагород, здобувши «золото», «срібло» і три бронзові нагороди. На найвищу сходинку п'єдесталу пошани зішля Олена Кремзер, яка виступала у ваговій категорії 51 кг. У фінальній сутичці з представницею Азербайджану Лейлою Гурбановою наша співвітчизниця не дала супер-

ниці жодного шансу, здобувши перемогу «всуху» 5:0. Натомість Анастасія Шустова (до 72 кг) у вирішальному протистоянні поступилася іншій азербайджанці – Сабірі Алієвій і змушена була задовольнитися «сріблом». З бронзовими нагородами повернулися додою Оксана Ліван (44 кг), Алла Белінська (67 кг) та Василь Михайлов (66 кг).

акція

МОЛОДЬ – ЗА ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ

Минулими вихідними у столиці з нагоди Дня молоді відбувся своєрідний МолодьFest. У рамках всеукраїнської акції «Молодь України – за здоровий спосіб життя» кияни та гості міста долучилися до різноманітних заходів.

В офіційній частині свята взяли участь міністр молоді та спорту України Ігор Жданов, голова представництва Фонду народонаселення ООН в Україні Нузхат Есан, мер Києва Віталій Кличко. Присутні мали змогу спостерігати змагання та показові виступи зі стріт-воркауту, паркуру, Skateboarding&BMX, американського футболу. Гості свята убулювали за учасників чемпіонату з хіп-хопу та брейк-дансу, пограли в міні-гольф, аеро-

хокей та «Ігри Розуму» на майданчиках «Спорту для всіх». Титуловані українські спортсмени боксер Денис Берінчик та борець Валерій Андрійцев провели запальну «Руханку», інформую офіційний сайт Мінмолодьспорту. Також усі охочі взяли участь у майстер-класі цікавого квесту, ознайомилися із діяльністю молодіжних організацій, а також із проектом для підлітків. Наприкінці свята відбувся концерт за участю молодих виконавців.

І ЄВРОПЕЙСЬКІ ІГРИ | УКРАЇНЦІ У БАКУ ЗДОБУЛИ 46 МЕДАЛЕЙ

НАШІ – У ДЕСЯТЦІ НАЙКРАЩИХ НА КОНТИНЕНТІ

У понеділок із Баку, де з 12 по 28 червня тривали перші в історії Європейські ігри, повернулися останні представники української делегації, яких зустрічав численний десант високопосадовців, спортивних функціонерів, рідних та уболівальників. Загалом Україну на цьому престижному турнірі представляли 243 спортсмени, які виступали у 19 з 20 видів спорту.

Володимир ПОЛТАЄВ
спеціально для «ПВ»

В азербайджанській столиці українська збірна здобула 46 медалей (8 золотих, 14 срібних і 24 бронзових). У підсумку за загальною кількістю здобутих нагород наші співвітчизники стали п'ятими на ЄІ і посіли восьме загальнокомандне місце серед 50 найкращих команд континенту.

Український гімн вперше пролунав у Баку на честь перемоги Аліни Махін, яка у фінальній сутичці у категорії 69 кг (вільна боротьба) не залишила шансів суперниці з Ізраїлю Лані Кратіш. «Золото» до скарбнички національної збірної поклали представники чоловічої команди стрільців із лука у складі Віктора Рубана, Маркіяна Івашка, Георгія Іваницького. В активі плавця Андрія Хлопцова – перемога на дистанції 50 м батерфляем. Тріумфато-

Українські шаблістки – тріумфаторки командної першості у Баку

Фото: nos-ukr.org

ром чоловічого турніру з фехтування на шаблях став Андрій Ягодка; підтвердили свою першість і наші шаблістки Ольга Харлан, Олена Кравецька, Аліна Комащук та Ольга Жовнір у командній першості. Виборола перемогу

Інна Черняк (дзюдо з вадами спорту, 57 кг). А лідер вітчизняної спортивної гімнастики Олег Верняєв двічі сходив на найвищу сходинку п'єдесталу пошани, тріумфувавши у багатоборстві і здобувши першість в опорному стрибку.

ЯК ПІДБАДЬОРИТИСЯ І ВПОРАТИСЯ ІЗ СОНЛИВІСТЮ?

Ефективні способи розігнати сон

Розпочинається черговий робочий тиждень, і якщо вас уранці долає сонливість, пропонуємо кілька способів, які допоможуть підбадьоритися.

Вода

Пийте якомога більше води. Найчастіше брак води призводить до зневоднення організму і вважається причиною сонливості. Або ж вмийтеся холодною водою – це допоможе підбадьоритися і зняти втому.

Сонце

Вийдіть на вулицю на сонячне світло. Сонце зарядить вас енергією і додасть сил для активної роботи.

Більше читайте у наступному номері «ПВ».

ДОЗВІЛЛЯ

СІК МАНГО – ЕЛІКСИР ЗДОРОВ'Я ТА ДОВГОЛІТТЯ

Останнім часом учені все частіше звертають нашу увагу на манго. Цей корисний фрукт містить комплекс вітамінів і мінеральних речовин, є пробіотиком і допомагає схуднути. Це справжній еліксир здоров'я і довголіття. Найбільшу поживну цінність має м'якоть плоду, яка містить фруктозу, сахарозу, мальтозу, глюкозу, гетерополисахариди, вітаміни B1, B2, B5, B6, фолієву кислоту – B9, вітаміни E, D і C, кальцій, залізо, магній, калій, фосфор, 12 амінокислот. Вживають манго для профілактики і лікування захворювань органів зору, кишково-шлункового тракту (2 манго на день допоможуть позбутися запору, проносу, зменшити гемороїдальні вузли, усунути застої жовчі та очистити печінку), онкозахворювань тощо. Вітаміни, які містить манго, підвищують імунітет і захищають від авітамінозу. Цікаво, що корисні й незрілі плоди. Щоденне вживання соку з м'якоттю 1-2 недозрілих манго підвищує еластичність судин, рівень гемоглобіну в крові, покращує згортання крові, захищає від туберкульозу, холери, дизентерії. Та не варто забувати і про протипоказання. Сік незрілих плодів може викликати подразнення слизової оболонки шлунково-кишкового тракту, а надмірне вживання стиглих плодів призведе до запорів, появи алергічних реакцій, лихоманки.

ГОРОСКОП

6 – 12 липня

ОВЕН
Робочий тиждень виявиться виснажливим і складним. Вам доведеться змінити свої плани через проблеми з керівництвом. Будьте пильними.

ТЕРЕЗИ
Не будьте надто самопевнені у життєво важливих для вас питаннях. Можете сміливо розраховувати на підтримку друзів та поради близьких людей.

ТЕЛЕЦЬ
Не драгуйтеся, інакше все піде не так, як ви запланували. Потрібно сконцентруватися на одній важливій цілі і не розпалитися на дрібниці.

СКОРПІОН
Для уникнення зайвих проблем необхідно завершити справи, які впродовж тривалого часу відкладалися у довшу шухляду. Зосередьтеся на головному.

БЛИЗНЮКИ
Ви можете зіпсувати настрій навколишнім своїми зухвалими висловлюваннями. Постарайтеся не звертати увагу на чужі недоліки й дрібні побутові подразники.

СТРЕЛЕЦЬ
Дотримуйтеся балансу у стосунках із колегами. Знайте міру у довірливих розмовах, аби потім не жалувати про сказане.

РАК
Цей тиждень принесе позитивні емоції від спілкування з новими знайомими. Зараз не варто нічого планувати, просто пливіть за течією.

КОЗЕРІГ
Усі проблеми можна вирішити. Оминайте обговорення з друзями неприємних тем, які викликають роздратування і можуть призвести до сварки.

ЛЕВ
У сім'ї ймовірна напруга, що може призвести до недорозуміння. Доведеться докласти зусиль, щоб залишитися разом. Виявляйте здатність до розуміння і компромісу.

ВОДОЛІЙ
Довіряйте собі – якщо відчуваєте, що щось складається не так, значить, щось іде не так. Не хешуйте до розуміння з допомогою друзів.

ДІВА
Не варто переносити домашні проблеми на роботу. Не втручайтеся в чужі справи, озирніться навколо – у вас купа власних проблем.

РИБИ
Не фальшивіть у стосунках із навколишніми – це завжди відчувається. Не варто претендувати на більше, ніж насправді заслужили.

МАЛЬОВНИЧА УКРАЇНА

ЗАМОК «ПАЛАНОК» (М. МУКАЧЕВО)

На західній околиці Мукачева, на вершині 68-метрового згаслого вулкана, височіє опівана легендами та звеличена бойовою славою середньовічна фортеця замок «Паланок» – визначний історико-архитектурний, військово-фортифікаційний та історичний пам'ятник Закарпаття XIV–XVIII ст. Замок – родові гніздо трансильванських князів Ракоці – на високому вулканічному конусі виглядає як велетенська казка. Щороку зростає кількість охочих відвідати цю загадкову середньовічну пам'ятку, насолодитися панорамою міста з балконів, погиритися за пальцем бронзової фігури князя Федора Корятовича і загадати бажання, яке (за повір'ям) неодмінно сповниться.

СКАНВОРД

Розгадавши сканворд і вписавши букви в клітинки, вирийте його по червоній рамці та надішліть нам на адресу: «Профспілкові вісті», бульвар Дружби народів, 5, м. Київ, 01042 або profvisti@ukr.net.

Усіх, хто правильно розгадав сканворд і першим надіслав відповідь, чекає винагорода – піврічна передплата на газету «Профспілкові вісті».

ВІТАЄМО Олексія Левчицького, голову профкому управління праці та соціального захисту населення Новокаховської міської ради, який правильно розгадав сканворд у № 23–24.

До уваги переможців конкурсу! Щоб отримати піврічну передплату на газету «Профспілкові вісті», необхідно подати до редакції копію ідентифікаційного коду, а також вказати домашню адресу й поштовий індекс.

_____

Відповіді на сканворд, надрукований у № 23–24

А	Д	І	Р	О	Ч	К	А	П	У	Х					
М	А	Р	Л	Я	І	Х	І	Л	П	У	Х				
У	Е	К	М	І	С	Л	Ь	Н	І	Н					
М	Ш	П	А	Г	А	Л	Х	І	Н	І					
Б	Е	Т	А	Г	О	Н	К	А	О	К					
А	В	П	Л	И	В	Т	У	Р	М	А	С	М			
У	Ф	А	Р	А	Т	Б	Л	І	С	И	А	Г	А	М	
А	Ш	О	У	Д	П	І	С	А	Р	Т	С				
П	О	Е	З	В	А	Н	О	І	Д	У	Л	І	С		
Т	Р	А	Д	І	О	У	Р	І	З	А	Н	Н	І		
А	Ж	А	Б	Р	А	Т	Б	Л	І	С	И	А	Г	А	М
Ш	В	І	Т	А	Б	Л	І	С	И	А	Г	А	М	І	Н
Л	Ц	Е	П	Б	И	Т	Я	Д	А	К	І	В			
Л	Е	О	Б	І	Т	Я	Д	А	К	І	В				
Т	Е	Х	А	В	Т	А	Н	А	К	А	П				

Правильна відповідь – «кастроли».

Наркотики на роботу	Авто драм на Бєртольд	Регіон на Балкан	Ужасна перша страв	... історичний басейн Аль-Баї	Салат фатальне для Цезаря	Людська	Те, що око прикриває	Корисний виріб
Медфорд, провінція штатів	«Рок» із Ямайки	Б'єтшур на м'ясо	Валентина із білого	Шукаю медський краб	Єдиний в світі	Знаряддя збори бачи	Лепана м'яса понашурі	Догриш
Жук із вранці	Місто, Габс-Мабілі	Інок, знавчий словесно	До фотоскопічного рішення	Розмовний півень Мур-на	Ліва – білоруська	Ліва – білоруська	Ван – автор «Фані»	Вотчина Ларна
Повітряний транспорт	Профсоюз кельтів	Діюча з твору М. Бєрч	Сторожовий пункт	Іше не брешу	Костюмований бал	Нападочка	Легіонери	Пані з якою у Катосі
Вартування скрині	Важкий плеймейкер	Антоніані	Горобець, втрачений корабель	Супергерой	Кларк Кент	Поводич	Місяць, до якого пролітає	Пані з якою у Катосі
Тролейбус	Гора на Далекому Сході	Він обробляє землю	Легко бігаве вулкан	Промислова кава	Колір тарні	Хорошо відоме тило	Двадцять років	Також відоме як Лок або живий
Кіноіндустрія	Німеччина	Рошова голова	Річкова дельта	Бог грому	Хорошо відоме тило	Сторожовий	Автомобільна камера	Поросна Швенен
Атлас гір	Сука картоплі в палеї	Перший у дусі	Хижак дичка савани	Як завулє	Зілля від	Сторожовий	Як виглядає на ориєнтирі	Поросна Швенен
Крутий	Мірама-ро-маніст (м'я)	Дошка з приладом	Один з культурних героїв	Лан-ривна	Чоловік по-старому	Гостра частинка	Зарплатний лист	